Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XIII. Скрентонъ, Па., Четверъ 26-го Сѣчня, 1905. Число 4. — Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, January 26, 1905. No. 4.

ЧИТАЙТЕ!

Сего мѣсяця всѣ брацтва що належать до „Союза“ принимають новыхъ членôвъ вôдъ 1 до 31 лѣтъ безъ вступного а вôдъ 31 до 45 за половину вступного.

Х. Кирчôвъ, предс. „Союза“.

НОВИНКИ.

— ОТЕЦЬ Ґопонъ, проводиръ петербурскихъ страйкарôвъ є Украинець, родомъ зъ Полтавы. Вôнъ походить зъ хлопскои родины. Зъ семинаріи куды пôшовъ вчитись на попа его выгнали за те, що богато говоривъ про нужденне положенє селянъ. Опôсля служивъ якійсь часъ якъ писарь у земствѣ а зконець ставъ попомъ. О. Ґопонъ ще молодый чоловѣкъ и знаменитый бесѣдникъ. Вôнъ написавъ книжку про христіяньскій соціялізмъ, яку однакъ цензура заборонила друковати. Отець Ґопонъ бувъ головнымъ орґанізаторомъ страйку и походу на Зимовий Дворець якій вѣвъ минувшои недѣлѣ одягненый въ ризахъ и зъ хрестомъ въ рукахъ. Прошитый кулею упавъ въ першôкъ рядѣ, але чи убитый на смерть чи лишь смертельно раненый покищо не знати.

— АЖЬ три годины радивъ ся сенатъ въ Вашінґтонѣ, чи дати запомогу нещасному робôтникови, котрый стративъ око въ державнôй фабрицѣ патронôвъ. Розходило ся сенаторамъ о $3000, пôдчасъ коли надъ пенсіею для державныхъ урядникôвъ котра выносила 140 міліонôвъ долярôвъ, не надумували ся и хвилины.

— ВЪ ню-йоркôй соціялістичнôй „Sonntagsblatt der N. Y. Volkszeitung,“ появивсь въ 4 числѣ перекладъ оповѣданя Мартовича „На торзѣ“: „Auf dem Markt aus dem Ruthenischen“ Skizze on Lesj Martowytsch.

— БЮРО робôтъ въ Вашінґтонѣ розôслало по всѣхъ властителяхъ фабрикъ въ Сполученыхъ Державахъ квестіонаръ, якихъ робôтникôвъ робота є выдатнѣйша, чи тыхъ що свобôдно працюють, чи тыхъ що працювали пôдъ примусомъ. Въ пôвнôчныхъ державахъ высказали фабриканты свôй поглядъ, що робота свобôдныхъ робôтникôвъ є безусловно выдатнѣйша чимъ робота примусовыхъ. Зовсѣмъ инакше виразили ся въ полудневыхъ державахъ. Тамъ сказали, що примусовый робôтникъ, себто невôльникъ, далеко лѣпше працювавъ чимъ свобôдный. Декотрй навѣть такъ сказали, що невôльникъ робивъ три разы тôлько, що теперь робить свобôдный робôтникъ. Отже жалують фабриканты полудневыхъ державъ за тыми щасливыми часами, коли то кнутомъ гнали поневоленого мурина до роботы. Имъ цѣлкомъ не на руку свобôдный а до того еще з'орґанізованый робôтникъ, котрый навѣть смѣє опôмнути ся о лѣпшу заплату.

— ВЪ Анакондѣ, Монт. де живе много фабричныхъ робôтникôвъ сильно з'орґанізованыхъ, зôставъ выбраный мейоромъ мѣста соціялість Иванъ Фрінке, властитель склепу зъ тютюномъ. Хочь якихъ штучокъ выборчихъ уживали републикане и демократы, но все те нѣчого не помогло, бо таки побѣдили з'орґанізованй робôтники. Новый мейоръ мѣста зачавъ заразъ заводити новй порядки а строго выступавъ проти всякихъ ошуканцѣвъ и вызыскувачѣвъ. Не подобало ся се нѣ републиканамъ нѣ демократамъ, и они з'єдинились разомъ, щобы побороти ненависного имъ соціяліста. Въ урядованю не могли йому нѣчого закинути, постановили отже знищити його матеріяльно. Розставили отже коло його склепу зъ тютюномъ шпигунôвъ, котрй слѣдили, чи не заходить тамъ якій робôтникъ купувати тютюнъ. Коли якого завважали, сейчасъ доносили о тôмъ властителямъ фабрикъ, а тй такого робôтника, що купує тютюнъ у соціяліста наганяли зъ роботы. Протягомъ одного року нагнали въ сей способъ ажъ 900 робôтникôвъ. Такъ то выглядає свобôдна Америка.

— ОДЕНЬ російскій революціонеръ Нешко хотѣвъ черезъ галицку границю коло Бродôвъ передати до Росіи пачку зъ революційными вôдозвами. Однакъ выслѣдила його російска гранична сторожа, и хотѣла арештовати. Тогда Нешко вытягнувъ револьверъ. кôлькохъ Росіянъ застрѣливъ и покалѣчивъ, а самъ ратувавъ ся утечею.

— ПОЛЬСКА шовністична молодѣжь у Львовѣ устроѣла демонстрацію зъ нагоды упадку Порту Артура въ честь Японцѣвъ. Навѣть казали зробити собѣ японьскій прапоръ и обносили його по мѣстѣ середъ крикôвъ: „банзай“. Вечеромъ того дня запоѣли навѣть святочне освітлене мѣста, грозячи, що хто не засвѣтитъ въ своѣмъ вôкнѣ свѣчки, тому побють вôкна. Розумѣєсь, що нѣхто не настрашивъ ся пустои грозьбы, але знайшло ся кôлькохъ жидкôвъ, котрй зô страху о своѣ вôкна, позасвѣчували на нихъ шабасôвки.

— ЗАБИЛО КРАЯНА. Братъ Микола Коземчакъ, родомъ зъ Беска, пов. Лѣско, въ Галичинѣ, пôшовъ въ ночи робити на рентгенѣ и надôйшовъ инджай и сильно его покалѣчивъ. Небôщика вôдвезли до шпиталю до Johnstown, Pa, але вôнъ живъ лишь 24 годинъ. Оставивъ жену Марію и 3 маленькихъ дѣтей: Ивана, Касю и Андрѣя. Жена дôстала свою запомогу а дѣти ажь станутъ повнолѣтными. Похоронъ вôдбувъ ся дуже красно. Небôщикъ належавъ до Союза черезъ 3 роки и бувъ касіеромъ братства въ New Florence, Pa. Бувъ се чоловѣкъ дуже добрый, спокôйный, що нѣкому не рѣкъ злого слова.

Петро Цапарь, секретарь.

— ВЪ Вілямспортъ, Па. передъ желѣзничимъ дворцемъ завважавъ машинѣстъ ведучій поѣздъ, горѣючій предметъ, лежачій мѣжь шинами. Задержавъ отже поѣздъ и переконавъ ся, що се бувъ горѣючий трупъ мущины забитого трома револьверовыми кулями. Поліція слѣдить за злочинцями.

— П. САЛОМЕЯ Крушельницка, наша славна землячка, буде небавомъ выступати въ Римѣ въ театрѣ Костанчі. Першій єѣ выступъ буде въ „Аідѣ“ Вердіого.

— ВЪ Ню-Йорку, въ саме полудне увôйшовъ до помешканя Д-ра Тальбота молодый чоловѣкъ и сказавъ служницѣ, що хоче видѣти ся зъ самымъ докторомъ. Служниця хотѣла завезти прибувшого до почакальнѣ, але въ тôй хвилѣ молодый чоловѣкъ вытягнувъ револьверъ и змѣривши въ грудь служницѣ, зажадавъ вôдъ неи грошей. Служниця настрашена начала кричати, що немає инѣ цента. На єѣ крикъ надбѣгъ докторъ, его сынъ и товаришь сына. Спратный злодѣй вытягнувъ зъ кишенѣ другій револьверъ и зажадавъ вôдъ доктора $100. У вôдповѣдь на се кинувъ йому докторъ порожну мошонку, заявивши, що немає грошей при собѣ. Середъ того друга служниця, що була занята въ кухнѣ и порозумѣла цѣлу справу, потайкомъ дôстала ся до телефону и завôзвала поліцію. Почувъ се злодѣй, и видячи, що нѣчого не осягне, утѣкъ. Поліція прийшла вже за пôзно.

— ДНЯ 20-го Януара перелетѣвъ бузько понадъ хату нашого пред. Товар. „Зорѣ“ и Р. Н. С. вôд. 69. въ Ню Йорку п. Михаила Тарнавского и принѣсъ ему красного сынка.

Най здоровъ росте на потѣху родичамъ а на честь и славу Руси Украины.

Й. Шкрибайло.

— РОСІЙСКІ Украинцѣ не перестають просити правительство о дозволъ на выдаванє украиньскихъ часописей. До звѣстокъ, нотованыхъ нами доси на сю тему, додаємо отсѣ новй Др. Луценко зъ Одесы внѣсъ просьбу на дозволъ выдавати тыжневый журналъ въ украиньскôй мовѣ п. з. „Новина“. Зъ Хотина (бесарабскои ґубернія) внесли просьбу др. Ф. Немоловскій, лѣкарь и В. Яблоновскій, аґрономъ на дозволъ выдаваня въ украиньскôй мовѣ часописи для народа зъ популяризаціею аґрікультуры и гіґіены.

— НА дняхъ вôдбула ся конвенція сполученыхъ углекопôвъ въ Индіянополисъ, Инд. на котрôй бувъ присутный президентъ товариства американьскихъ майнерôвъ Мічель. Пôдчасъ нарадъ забравъ слово делеґатъ зъ пôвнôчного Колорадо Робертъ Рандаль и обговорюючи тамошный страйкъ въ 1903 роцѣ, закинувъ Мічельови зраду робôтничои орґанізаціи. Мічель мавъ стояти пôдчасъ того страйку въ порозумѣню зъ властителями копалень, черезъ що страйкъ сей не удавъ ся, и принѣсъ велику шкоду страйкерамъ. Пôдчасъ того страйку урядники національнй вôдмовили страйкуючимъ всякои помочи такъ матеріяльнои, якъ и моральнои. Коли страйкуючй робôтники терпѣли нужду, то Мічель радивъ зъ панами, якбы закôньчити сей страйкъ. При кôнци своеи бесѣды назвавъ Рандаль президента свого товариства автократомъ, чоловѣкомъ безъ чести, котрый своею зрадничою політикою занапащує орґанізацію и вызыскує єѣ. Мічеля треба выкинути зъ нашои орґанізаціи, бо инакше вôнъ єѣ цѣлковито зруйнує. Однакъ бôльшôсть делеґатôвъ станула по сторонѣ Мічеля, а самъ Мічель заявивъ, що по такихъ нечесныхъ закидахъ Рандаля, они оба не можуть зôставати членами тои самои орґанізаціи. Або Рандаль вôдкличе свои закиды, а если нѣ, то або я, або вôнъ мусимо выступити зъ орґанізаціи. Тогдѣ Рандаль рѣшучо заявивъ, що того не сказавъ, нѣкои не вôдкличе, але рôвночасно оповѣстивъ, що выступає зъ орґанізаціи. На внесокъ Мічеля ухвалила конвенція пôднести вкладку юнійну зъ 10 цнт. на 25 цнт, щобы въ сей способъ збôльшити страйковый фондъ зъ $26.000 на $65.000 мѣсячно. Фондъ сей буде потрѣбный на 1906 рôкъ, бо въ тôмъ роцѣ має ся уреґульовати майнерску платню, отже готово прийти до страйкôвъ. Такожь ухвалено, що нѣякихъ контрактôвъ не вôльно робити на довшій часъ якъ до цвѣтня 1906 р.

— НА руско-украиньскôй театръ народный у Львовѣ зôбрано доси дорогою публичныхъ складокъ 126.719.85. Якъ звѣсно, галицкй Русины вôдкинули понижаючу руску честь запомогу соймову въ сумѣ 300.000; и вôдкликали ся до рускои суспôльности зъ просьбою о помôчь грошеву для здвигненя народнои святинѣ. Заразъ того самого дня зложили виднѣйшй Русины около 26.000 кор. на театръ а руска суспôльнôсть зъ цѣлого краю поспѣшила зъ датками на сю цѣль.

— РЕКРУТА Вільгельма Немраву, що при вôйсковôй брандѣ въ Оломунци не хотѣвъ присягати, заявляючи, що вôнъ є приклонникомъ идей ґр. Л. Толстоя, засуджено на 5 мѣсяцѣвъ вязницѣ, заосмотренои самôтнымъ арештомъ.

К 13

Хто зашле

Иванови Неметови докладнй адресы Русинôвъ и Поляковъ працюючихъ по плейзахъ въ Америцѣ, той дôстане красный дарунокъ.

John Nemeth, 457 Washington St., New York.

ОГОЛОШЕНЄ.

Братство св. Арх. Михаила, в 14, Р. Н. Союза, въ St. Lou Мо., ухвалило на мітинґу дня 1 Януара, що мітинґи того братс вôдъ теперь будуть вôдбувати въ ту саму Недѣлю, що и пер тôлько мітинґъ буде зачинати пôвъ першои годины по об Отже вôдъ теперь кождый чл того братства має появити ся мітинґу о пôвъ першой по об въ тôй самôй гали що и перш

Григорій Копча, секретар

ПОВѢДОМЛЯЮ

членôвъ тов. „Зорѣ“ вôд. Се 69, въ Ню-Йорку, що тов. „Зор перемуфовало теперь зъ галѣ 46 Ave. A. до галѣ ч. 257 259 Liberty Hall, Houst str. N. Y. Мітинґи тов. „Зор теперь будуть вôдбуватись въ ждôмъ мѣсяци въ другу суботу першôмъ о годинѣ 8 ой вечеромъ

Й. Шкрибайло, секретарь.

Потреба учителя

до шкôльного округа „Свобода“ No. 1248 въ Канадѣ. Мусить умѣти добре по руски и англійски. По близшій поясненя голосити ся до шкôльного уряду на адресу

Theo. Wachna.
Secretary-Treasurer
Stuartburn, Man., Canada.

Потреба

10 людей въ кождôмъ стейтѣ, щобы ѣздили и розповсюднювали циркулярѣ та оголошеня нашихъ товаровъ. Платня $75.00 на мѣсяць. $3.00 денно на кошты подорожи и удержаня.

Kuhlman Co., Dept. S, Atlas Building, Chicago.

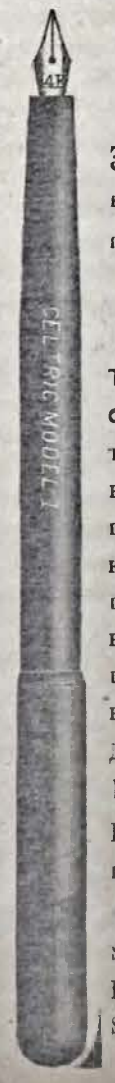

Се золоте перо дамо зовсѣмъ даромъ

кождому хто пришле на „Свободу“ неменче якъ **два доляры.**

Такій дарунокъ будемо давати тôлько тымъ нашимъ предплатникамъ, котрй пришлють на „Свободу“ грошѣ найдальше до 1-го Лютого 1905 року.

Кожде перо ґварантовано.

Адресъ:
Svoboda,
Box 353,
Scranton, Pa.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

НАТОЛЬ ФРАНСЪ.

Чорный хлѣбъ.

Никола Нерлѣ бувъ банкиромъ въ Фльоренціи. Одъ ранка до вечера сидѣвъ вôнъ при своимъ бюрку, щобы день за днемъ перечислювати свои грошѣ. Вôнъ позичавъ великй сумы цѣсареви и папѣ. А що не позичавъ нѣчого чортови, то лишь тому, бо боявъ ся, щобы зъ чортомъ не зробити злыхъ интересôвъ. Никола Нерлѣ бувъ хитрый и недовѣрчивый. Вôнъ надбавъ великихъ богацтвъ а многихъ людей зробивъ бѣдаками. Тымъ-то и заживавъ загального поважаня въ своимъ родиннôмъ мѣстѣ, Фльоренціи... Вôнъ мешкавъ въ палатѣ, до котрои проникало денне свѣтло крôзь малй, высше чимъ звычайно, умѣщенй вôкна. И теж було мудро зъ его стороны, бо-жь мешканє богачѣвъ мусить бути подôбне до клѣтки. И гараздъ тымъ, що боронять силою своихъ великихъ маєткôвъ, нагарбаныхъ хитростію....

Тому то й палата Николы Нерлѣ була забезпечена ланцами та зелѣзными кратами. Въ нутрѣ була она величаво прикрашена. Прекраснй фрески, з'ображаючй чесноту въ постати женщинъ, патріярхôвъ, пророкôвъ и царѣвъ Израиля були выкôнченй найлепшими штукарями. Тканй килимы розказували о-намъ исторію Александра, Трістана и многихъ инныхъ. Никола Нерлѣ давъ розголосити свое богацтво побожными фундаціями. Вôнъ збудовавъ передъ мурами мѣста шпиталь, на котрого причôлку з'ображенй були въ рѣзьбахъ и мальовилахъ найзнатнѣйшй дѣла зъ его житя. Изъ вдячности за грошѣ, дарованй нимъ на довершене будовы соборнои церкви Богородицѣ умѣщено его портретъ въ крылосѣ церкви. Можь було тутъ бачити, якъ Никола Нерлѣ изъ зложеными руками клячавъ у стôпъ Пресв. Дѣвы. Пôзнати его легко по червоной вовняной шапцѣ, футрянôмъ жакетѣ, губчастôмъ, жовтôмъ лици та по малыхъ, впяленыхъ очахъ. Его добра жѣнка Монна Бісантоза стояла по другой сторонѣ Богородицѣ, молячись въ смиренной поставѣ зъ поважно-сумнымъ лицемъ — зъ чертами, якй оповѣдали, що она нѣколи на своимъ житю не заподѣяла нѣкому жаднои кривды.

Никола Нерлѣ належавъ до першихъ горожанъ своеи державы, бо нѣколи не пôдносивъ своего голосу проти недостачамъ истнуючихъ порядкôвъ. Вôнъ не знавъ анѣ нужды бѣдныхъ, анѣ нужды тыхъ, котрыхъ можнй засуджували въ тюрму або на выгнанє. — Коротко, нѣчо нѣколи не сталось таке, що моглобъ вменшити те поважанє, яке завдячувавъ вôнъ свому богацтву.

Коли разъ, пôзнымъ, зимовымъ вечеромъ вертавъ Нерлѣ домôвъ, окружила его передъ самымъ входомъ до дому юрба напôвъ нагихъ жебракôвъ, що вытягали свои руки, просячи о милостиню. Нерлѣ старавъ ся вôдогнати ихъ острыми словами, але голодъ зробивъ жебракôвъ впертыми. Они обступили его довкола и благальнымъ, смирнымъ голосомъ просили о кусень хлѣба. Вôнъ схиливъ ся вже по камѣнь, щобы кинути его мѣжь жебракôвъ, коли наразъ узрѣвъ одного изъ своихъ слугъ зъ кошемъ чорного хлѣба.

Никола Нерлѣ давъ слузѣ знакъ, щобы прийшовъ близше и, сягаючи рукою глибоко въ кôшъ, почавъ метати мѣжь жебракôвъ замѣсть камѣня—хлѣбомъ. Вôдтакъ пôйшовъ до своеи комнаты и поклавъ ся до ложка. Пôдчасъ сну дôставъ ударъ серця, черезъ що постигла его нагла смерть и здавалось ему, що вôнъ лежавъ ще въ своимъ ложку, якъ з'явивъ ся передъ нимъ св. Михаилъ. Архангелъ приближивъ ся до умершого зъ вагою въ руцѣ. Коли Нерлѣ пôзнавъ въ тяжшой, упавшой въ дôлъ шальцѣ дорогоцѣнности вдôвъ, якй вôнъ державъ у себе въ заставѣ, множество талярôвъ, якй набувъ незаконною дорогою, та твердй кусники золота, якй нагарбавъ лише лихвою и штукою, стало ему ясно, що св. Михаилъ вôдважувавъ передъ нимъ минуше его житє та цѣкаво и тревожно дививъ ся на руки ангела.

„Св. Михаиле", сказавъ вôнъ, „коли кладете въ одну шальку все те, що я зрабувавъ, такъ прошу, положѣть на другу шальку все те, що я добре зробивъ. Памятайте на тй всѣ добрй фундаціи, черезъ котрй давъ я свому житю красну одѣжь. Не забудьте на соборну церковъ Пресв. Богородицѣ, до будовы котрои я причинивъ ся доброю третиною, анѣ не забувайте на шпиталь, що я збудовавъ зовсѣмъ власными коштами".

„Не журѣть ся, Николо Нерлѣ", вôдповѣвъ ангелъ, „я нѣчого не забуду".

И свѣтляными руками положивъ св. Михаилъ соборну церковъ Богородицѣ и шпиталь зъ рѣзьбленымъ и мальованымъ фронтомъ въ легшу, до горы пôднесену шальку. Але она не спадала въ дôлъ. Банкира обнявъ несупокôй и тревога. „О св. Михаиле, шукайте ще!" Просивъ вôнъ тремтячимъ голосомъ. „Въ тôй шальцѣ нема ще моеи хорошои крестильницѣ, яку я дарувавъ для церкви св. Иоанна и престола, що я его уфундовавъ для церкви св. Андрея що то з'ображенє є на нѣмъ хрещенє Исуса Христа. Той даръ стоявъ мене богато, дуже богато грота".

Архангелъ положивъ попри церковъ Богородицѣ и шпиталь ще и крестильницю и престолъ, але шалька и теперъ не йшла въ долину. Никола Нерлѣ чувъ, якъ зимный пôтъ выступавъ на его чоло.

„Архангеле, чи вы зовсѣмъ певни, що ваша вага справедлива?"

Св. Михаилъ вôдповѣвъ зъ усмѣшкою, що его вазѣ, котра не є зроблена на той ладъ, якъ то послугують ся льомбарды въ Парижи та банкеры въ Венеціи и Фльоренціи, не хибуе нѣчого на точности.

„Що?", стогнавъ Нерлѣ, „церковь, престолъ, крестильниця, шпиталь изъ всѣми своими ложками не важать больше, якъ стебло соломы, якъ пѣре птахъ?"

„Вы бачите, Николо Нерлѣ, що тягаръ вашихъ грѣхôвъ є далеко бôльшій, якъ тягаръ добрыхъ дѣлъ",

„Те значить, що я пôду до пекла", думавъ Нерлѣ, скрегочучи зъ перестраху зубами.

„Будьте терпеливй", сказавъ Архангелъ. „Терпеливости, Николо Нерлѣ! Мы ще не дôйшли до кôнця, отгутъ находжу ще щось".

И урадованый своею знахôдкою взявъ св. Михаилъ чорнй хлѣбы, якй минувшого вечера розкидавъ богачь межи бѣдныхъ. Вôнъ поклавъ ихъ на шальку добрыхъ дѣлъ, черезъ що та шалька сейчасъ впала въ дôлъ, мѣжь тымъ коли друга пôднеслась — и обѣ шальки почали рôвноважитись. Вкôнци колибане устало, а вагова стрѣлка вказала зовсѣмъ точно рôвность тягару по обохъ бокахъ. Банкиръ не хотѣвъ вѣрити своимъ очамъ. „Видишь, Нерлѣ", сказавъ ангелъ, „ты не можешь ити теперь анѣ до неба анѣ до пекла. Иди, вертай до Фльоренціи та роздавай хлѣбы, якъ се ты робивъ власными руками минувшого вечера, хочь того нѣхто не бачивъ, а будешь уратованый. Бо небо не спѣшить ся, заразъ отвирати свои брамы для злодѣя, що каесь, або для безстыдницѣ, що плаче. Для тыхъ людей, на котрыхъ поповнилось грѣхъ, треба и спокутувати свôй грѣхъ. Боже милосерде безконечне, оно й тобѣ допоможе! Иди скоро! Побôльшай число хлѣбôвъ, котрыхъ тягарь видишь тутъ на вазѣ".

Никола Нерлѣ пробудивъ ся въ своимъ ложку. Вôнъ постановивъ собѣ йти за радою Архангела и помножувати хлѣбъ бѣдныхъ, щобы тымъ способомъ приготовити ся для неба. И въ часѣ тыхъ лѣтъ, якй вôнъ проживъ ще по першой своей смерти на земли, мавъ вôнъ милосерне серце для нещасливыхъ и щедру руку для тыхъ, що були въ потребѣ.

Переклавъ о. Петро П—нъ.

Землякам.

І звов той вітер грає,
Тугу розбиває,
Та живущу силу
Несе, розсипає
На тих пожарищах,
Де з нашого трупу
Всекозачого повстали
Могили і купи:
Сьвідки волї України,
Чи печати слави,
Чи то іскра злопалища
Тиранам лукавим.

Сумно серце ся питає:
Колиж она буде —
Тая правда — і невольні,
Немощнії люди
Коли стануть прозиватись
Не царскії діти,
Але вільні горожане
На вольному сьвіті?
Важко, важко повідати...
Колись в Палестині,
Та у Римі й скрізь на південь
Церкви і сьвятині
Руйновали і палили,
А вірних стинали,
А за що? — Широкі струї
Кровавії лялись,
Як й у вас. Усї пустинї
Чи слїзми, чи кровю
Окропили, осьвятили,
Гіркою сльозою
У кайданах молячи ся
Дощем наче зляли.
І пустинї оживились,
Городами стали,
На руїнах, пожарищах
Храми мурувались
Ще гарнїйші як колисьго...
Селища пишались,
Мученическою кровю
Обмиті політі —
Окуплені...

А деж наші
Городи великі?
Наша воля, наша слава?
Забулись, пропали!

А усе лихії люди
На сьміх задоптали,
Щоб не виросло нічого
Із нашої крови.
Розгорнімо, розберімо
Забутеє слово
Роздивім ся, що бувало,
Що є, а що буде,
Почислімо, от як другі
Мудрійшії люди —
Горді Бури — люди волї
Й великої слави,
Хоч не сильні, та розумні
У рідній справі.

Честь вам, честь на віки вічні
Преторії діти,
Що не так, як ми Вкраїну,
Вміли боронити.
Кров-житє у замін несли
За рідну, кохану
Неньку-матір і тиранів
Захланних, поганих
Не злякались праведнії,
А законом божим
Покріпились, поєднались
І кажуть: „Поможе
Нам наш Бог, бо ми невинні",
Побравшись за руки,
Як оден муж закричали:
„І кари і муки
Вас чекають", стали різать
Злодіїв неситих.
Най їм Господь помагає,
А я лиш совітом,
Добрим словом помяну їх,
Нема в мене сили
Помогти їм. — Ось вам примір,
Брати мої милі.

Чиж вже рік, чи два Украйна
У наймах конає,
У касарни силу й волю
Катам зберегає?
Дармо служите і гнетесь
До самого краю
І сподїєтесь за тоє,
Від Ірода раю.
Тїштесь раєм поки клятий
Здере із вас шкуру,
Та й умре і сам простенько
Во ад повандрує
На віченьки. Не надійтесь
Дарованой свити,
Ліпше ночь недеспати,
Собі заробити
Хоть й простую. Зберіть ся
Козацким звичаєм
Гайдамаки й Запорозці
І так най навчають
Одні других. Не гнїшайтесь
Гордим своїм родом,
А розумне сїйте слово
На бідних городах,
Та на нивах — поки гучно
Зазвонять у звони,
Оттогдї ся поєднайте
І так „по закону",
Як „они" нас, осьвятімо,
Як Господь навчає
В їх законах — тут воскресне
Забутая слава!

12. марця, 1901.

В. К. Цебрівский.

В обороні Василіян.

Дітям приємно бавити ся в поросї, безрогам приємно валяти ся в гної і болоті, а є люди, котрі в тім мають приємність, як другого обмурають слиною свого бруднивого язика. Зле то є очевидно, як такі люди в суспільности множать ся, але безперечно більше зло є, коли такі плюгавці мають вступ до часописий і за їх посередництвом баламутять і деморалізують читателїв. Бож-то є деморалїзация, коли читачів годує ся сплетнями і плюгавленем других. Признаємо, що ніяка редакция не є в силї справдити правду всїх своїх дописувателїв і длятого поважні часописи з засади ніколи не приймають дописи, в котрій нарушує ся честь других, боючи ся, щоби не скривдити невинного, а з другої сторони знаючи, що винного не направляє того роду допись.

Русини в Америцї не мають дотепер нї одної часописи, котра-би тої засади придержувала ся; противно в кождій більше або менше — але завсїгди — знайде ся і лайки і брехнї і напасти.

Менї приходить ся нинї станути в обороні нашого Чина Василияньского і наших місий в Америцї, котрих честь в послїдних часах мало що не в кождім числї »Свободи« якісь людцї несправедливо нарушують і кривдять.

1. І так неправдою є, що Василияне в Бразилії суть противні закладаню шкіл. Противно — правдою є, що Василияне від коли прийшли до Бразилії, все і всюди заохочують кольонїстів наших до закладаня шкіл на рівні як будови церков. Василияни ліпше від усїх „Іванкових" і з ним споріднених дописувателїв до »Свободи« знають і знали не від нинї, що Русини заморскі без руских шкіл скорше чи пізнїйше пропали-би і для народности і для обряду.

Правдою є лиш те, що Василияни суть противні злим і безбожним школам, злим і безбожним вчителям. Inde irae.

2. Неправдою є, що Василияни противлять ся руским часописям, бож самі ми видаємо рускі письма і книжки і до читаня народу заохочуємо. Правдою є лиш се, що Василияни противлять ся і поборюють злі часописи. З того взгляду противні суть і »Свободі« кождого разу, коли она по тверезому чи по пяному, сьвідомо чи не сьвідомо верне щонебудь насупротив вірі католицкій, або церкві католицкій, або захвалить ереси або апостазію, як социялїзм і Серафимство канадийске, або як в послїднім своїм числї (50) нарушить честь угодників божих в католицкій церкві почитаних. Василияни не суть дїти, аби не вміли розріжнити доброго від злого а що з уряду сьвященичого мають обовязок і других перед злом остерігати і зло поборювати, проте мусять виступати і будуть всегда з цїлою рішучостію виступати проти кождій такій писанинї »Свободи«, що не будує а руйнує віру і католицкі обичаї нашого народу. Inde irae.

3. Неправдою є, що „Василиянин" Кизима, як писала в попереднім числї »Свобода«, приїхав був до Америки, покрутив ся по кольоніях, наговорив дурниць на Джерзі Ситску парохію, і відтак вернув до краю. — В законї нашім Василияньскім нема ніякого сьвященика Кизими, і если справдї якийсь Кизима прибув був до Америки, чого не маю причини перечити, то се був не Василиянин а сьвященик сьвітский. При тій нагодї нехай Редакция »Свободи« прийме до відомости, що і сьвященики: Жолдак, Полївка, Чаплиньский, Ольшевский — не суть Василияни, але сьвященики сьвітскі. Дехто з них пробував вправдї бути Василиянином, але побачивши що закон наш для него за тяжкий, та полюбивши мірское суетствіє, як каже Апостол, волів вибрати стан сьвітского сьвященика. Їх проте блуди і упадки, если які мають, нехай нам анї нашому Чинови нїхто не приписує. В Америцї Василиянами суть під тепер лиш отсї сьвященики: в Бразилії оо. Хмилевский, Шкирпан і Брюховецкий, в Канадї же оо. Гура і Крижановский (Вінїпег), оо. Строцкий (Prince Albert, Saskatchevan), Дидик і Филипів (Alberta).

4. Непотрібно побоює ся дописуватель в »Свободі« ч. 50 „чия заслуга и хто прийме на себе вôдвѣчальнôсть якъ церковь въ Едмонтонѣ останесь власностію Французôвъ?" — Церков стоїть на площи, котра есть виключною, повною і від нікого незалежною власностію Василиян і такою власностію позістане на всегда. Василияни ніколи і нїгде не будували церков на чужих грунтах — не будуть і не потребують сего робити і в Канадї. Та хоч я вже про се і писав, не завадить повторити, що не тілько в Edmonton, але і нїгде в цїлій Канадї Василияни не ставлять і не будуть ставити церков на чужій землї. По щож дописуватель »Свободи« баламу-

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

тить людей Французами? Василияни не суть нікою особою одинокою що не має о нікого і о ніщо оперти ся. Ми є інституція вже півторатисяча літ стояча, занадто поважна, щоби потрібовала чужим сіраком себе вкривати, досить також обеспечена, щоби аж дописователь »Свободи« мав побоювати ся за еї довги.

Чому церков посьвячена в честь св. Іосафата? Тому, бо сьв. Іосафат був Русином і за руску церкву проляв свою сьв. кров; бо поборював ціле свое жите російску шизму, боронячи тим самим і нарід руский перед змосковщенем; бо ціле жите свое так само встоював ся за обряд руский, боронячи тим самим Русинів перед златинщенем і ополяченем. Розумно?

»Свобода« поміщаючи таку згірдну допись про великого мученика і подвижника за віру і Русь — чи не стае на тій самій почві, що вороги віри і Руси?

Але „горбатого мабуть і могила не напростуе".

Єромонах Плятонид Філяс Ч.С.В.В.
Провінціял Чина сьв. Василія В.

ДОПИСИ.

Медисонъ. Илл.

Дня 14-го Децембра 1904 р. померъ у насъ Матій Сысакъ 17 лѣтный молодець родомъ зъ Мисцовои (Галичина). Предъ кількома мѣсяцями приѣхавъ вонъ до Америки, а заледво передъ однимъ тиждневъ прибувъ до Медисонъ, де зачавъ робити въ каръ шапѣ. Черезъ свою власну таки неосторожность заживъ смерти, бо коли хотѣвъ перебѣчи тренъ зачепила его такъ нещасливо машина и такъ его покалѣчила, що въ наслѣдокъ того за 2 дни померъ. Небощикъ не належавъ еще до жадной орґанизаціи — тожь селибы не добрѝ люде, не краяне, то бувбы и слѣдъ по нѣмъ загибъ. Але честнѝ брати Мисцовяне не допустили до сего. Особливо бр. Антоній Гаршаный и Василь Цюра займили ся цѣлкомъ безинтересовно, щобы брата свого краяна поховати по християньски. Першій по Медисонѣ а другій по Десладжь Нишлѣ и Бонъ-Терръ зобрали на столько центовъ, що справили красный похоронъ бл. п. Матіеви, запросили зо Ст. Люисъ священика о. Чаплиньского, котрый водиравши похоронъ надъ тѣломъ небощика, водпровадивъ его тѣло ажь на цминтарь 6 миль водъ Медисону — на Мичелъ.

Понеже небощикъ не мавъ жадныхъ грошей, а только зоставъ похованый зо склад ки добрыхъ, милосердныхъ, краяновъ, тому бр. Гаршаный и В. Цюра подають до вѣдомости рахунки, абы всѣ краяне знали де ихъ центъ подѣвъ ся.

ЗОБРАНО:

Въ Десладжь.....	16.45
На Нишлѣ.....	10.32
Въ Бонъ Теръ.....	7.77
Въ Медисонъ.....	10.95
Мѣсто Медисонъ офѣровало	12.50
Зъ пейды небощика.	5.40
Разомъ зобрано..	62.89

РОЗХОДЪ:

Похоронна одежа...	6.00
Свѣтло.....	1.00
Трумна	20.00
Мѣсце на цминтари и гробаръ.....	8.00
Керичь подъ трумну	10 00
Керичь для священ.	5.00
Вас. Цюра за тренъ по колектѣ	3.00
Отцу дух. лишило ся за похоронъ, Службу Божу и парастасъ.....	9 89
Разомъ розходъ..	62.89

Честь Вамъ и подяка честнѝ братя Мисцовяне, за вашу офѣру, за ваше добре и милосердне сердце, честь вамъ всѣ братя, котрѝсте покинули въ сей день роботу, а такъ численно зойшли ся, абы воддати помершому послѣдну услугу, честь вамъ и подяка, особливо брате Антоніе Гаршаный и Василю Цюра. щосте найбольше находили ся и напрацювали ся цѣлкомъ безинтересовано коло сего дѣла. Всѣмъ Вамъ най Богъ нагородитъ и заплатить! — Служба Божа зъ парастасомъ за душу бл. п. Матія водправить ся 31 Януара о год. 9 рано въ Ст. Люисъ.

В. С.

З Вініпеґ, Ман.

Прошу помістити в вашій ґазеті сих пару слів про посьвячене руско-французкої церкви, котре відбуло ся в неділю дня 15 січня тут в Вініпеґу.

При посьвяченю брали участь оо. Василіяне Гуря і Крижановский з своїм проводиром о. Філясом, не бракло також і французкого біскупа Landevin-а з St. Boniface і его шістьох попів. Може бути, що то застрашило и найліпших їх прихильників, коли побачили французкого біскупа із его попами в рогатих шапочках в уніятскій церкви. Біскуп покропив церков сердечно і виголосив проповідь в англійскій мові помимо того, що мало хто его розумів. О. Філяс на проповіди, старавсь всіми силами доказати, що церква не буде належати під французкого біскупа, однак помимо того сам признав, що біскуп французкий поручив на тую церков около 25 тисяч долярів.

Що ся тичить до власти над тов церков то о. Філяс заявив, що висше згаданий французкий біскуп був свого часу в Римі, де ему поручено власть над всіми католицкими, розуміе ся, і уніятскими церквами в Канаді.

Братя Канадийці, час би вже нам пізнати волю і старатись користати з неї тут на вільній земли в Канаді а тих відіхати від себе, котрі мов чорні круки аж за море тут потягли за нами, боячи ся, щоб ми не зажили вільним духом, та затягають наш нарід під Французів в кайдани під кнут.

Николай Козаченько.

Законъ проти битя жѣнокъ.

Конґресменъ Робертъ Адамсъ зъ Пенсилвенія ввѣсъ у Вашінґтонѣ проектъ закона въ котромъ кажесь такъ: „если якій мужчина побе, або покалѣчить свою жѣнку, то судъ передъ котрого вонъ зостане заскарженый, буде мати право засудити его на тѣлесну кару не перевысшаючу 30 батоговъ, якѝ засудженый мае достати на голе тѣло". Панъ Адамсъ е нежонатый, мае 56 лѣтъ житя и е дуже добрый бесѣдникъ. До сего законо-проекту додавъ поправку посолъ зъ Тенесі після котрои кождый мужчина, що ударить яку не будь жѣнку мае бути засудженый на буки. Въ стейтѣ Мерілендъ вже теперь обовязуе законъ після якого мужѣвъ, що бють свои жѣнки засуджують не на арештъ, а на буки. Въ стейтѣ Масачусетсъ праве змушуе мужа що бе жѣнку, працювати, а всѣ грошѣ воддавати жѣнцѣ.

Безперечно, що мужѣ котрѝ бють свои жѣнки заслугують на кару и погорду, але що думати про жѣнки, котрѝ розбивають головы своимъ мужамъ желѣзками водъ прасованя, або гачками водъ пеца? Чи они мають бути вольными водъ всякои кары? Намъ здае ся, що права въ родѣ того яке проектуе п. Адамсъ, не всилѣ привернути згоды родинной де она вже такъ сильно подкопана, що ажь одна сторона (мужь се або жѣнка — не робить рожнѝцѣ) подносить руки на другого або другу, кому прирѣкали любовь та вѣрность до смерти. На днѣ такихъ родинныхъ файтовъ мусить лежати глубша причина, котрои нѣ арештъ нѣ батоги не усунуть а може усунути хиба взаимна вырозумѣлость супруговъ. Еслижь се нѣякъ не можливе, тодѣ лѣпше розойтись такимъ людямъ якъ розбивати собѣ взаимно головы на смѣхъ людей и згоршене своихъ дѣтей.

Страшнѝ числа.

Тутешна статистика высказуе рокъ рочно величезну силу смертей и калѣцтвъ зъ причины выпадковъ на колѣѣ. Минулого року згинуло 6.930 людей. Многѝ зъ тихъ „выпадковъ" були спричиненѝ недбалостію о людске жите властителѣвъ желѣзничихъ компаній та байдужностію публики. Нюйорска медична часопись пишучи про велике число згаданыхъ выпадковъ каже такъ: Цѣкаво, що публика зовсѣмъ байдужно водносить ся до такъ важнои справы. Аджежь если есть обовязкомъ суспольности робити все, що въ еѣ силѣ, щобы запобѣчи смерти и калѣцтву людей зъ причины хоробы, то тимъ больше суспольность повинна запобѣгати калѣцтву и смерти зъ причины выпадковъ на желѣзници.— Не менче людей гине и зъ причины огню. Минувшого року згорѣло 6772 людей, се е больше якъ 500 на мѣсяць. Все те показуе бракъ водповѣдныхъ законовъ дотичачихъ желѣзничихъ и будовляныхъ компаній, котрымъ не ходить о жите людске, але передовсѣмъ о власнѝ зыски. Єсли поровнати зъ повысшими числами, убитыхъ на желѣзници и спаленыхъ подчасъ пожежь, число людей якѝ померли въ наслѣдокъ деякихъ слабостей, то они покажуть ся вельми блѣдыми. И такъ на руматизмъ умерло всего 5 067 людей, на шкарлятину 6.333, на воспу котрои такъ всѣ боять ся лишь 3.484, мѣжь тимъ якъ уже зазначено высше, на желѣзници убито 6.930 людей а згинуло въ огняхъ 6.772!

Т.

Зима-страховище бѣдныхъ.

Роботникъ, котрый въ лѣтѣ ледви що заробить на поживу и одѣжь, мае въ зимѣ подвойный клопотъ. Зъ настанемъ зими, настае нужда и недостатокъ середь роботничои родины. Въ злмѣ о роботу тяжше, а выдатки збольшають ся. Потреба теплого убраня, треба загрѣти хату, але зъ водки взяти на се средства? Зима се справдѣшне страховище бѣдныхъ, а безталанному роботникови подвойно дае водчувати его нужденне положене. Коли богачь на зиму замикае ся въ своихъ теплыхъ палатахъ, урядженыхъ выгодно и достатно, и тамъ хоронить свое паньске тѣло передъ негодами зими, то бѣдный роботникъ, безъ огляду на те, чи на дворѣ снѣгъ и заверюха и морозъ, мусить спѣшити до фабрики, мусить заробляти кроваво на кусникъ сухого хлѣба. А чи богато е такихъ роботниковъ, що мають въ зимѣ въ що тепло приодѣти ся? О нѣ. Больше е такихъ, що и въ лѣтѣ и въ зимѣ мусять вдоволяти ся тымъ самимъ одѣнемъ, они не мають на те средствъ, щобъ загорнути ся водповѣдно до пори року. Богачь, коли въ зимѣ выйде на дворъ, то загорне ся въ тепле футро, такъ що холодъ и приступу до него не мае. Лишь носъ выставить на верхъ. Богачь позваляе собѣ въ зимѣ на всякѝ выгоды и приємности, бо мае на то средства. Вонъ и его родина мають всьо, що имъ потрѣбне, навѣть песиковъ комнатныхъ убирають въ тепле убране. А родина роботниковъ—якъ она жие въ зимѣ? Потребы, недостачѣ, нужда тамъ найбольша въ зимѣ а ще коли родина е численна?! Якъ то часто дѣти роботниковъ не ходять въ зимѣ до школи, бо не мають ся въ що убрати, не мають нѣ черевиковъ нѣ теплого убраня. Хороба и смерть вразъ зъ зимою заходять въ хати роботничѝ и находять тамъ обильне жниво. А роботники вже такъ зжили ся зо своимъ нужденнымъ положенемъ, що думають, що годѣ його вже змѣнити, що они на те лишь сотворенѝ, щобы терпѣти нужду и недостатки.

А богачѣ устроюють балѣ и забавы и на доходъ бѣдныхъ роботниковъ, танцюють и бавлять ся милозвучною музикою. И въ сей способъ хочуть богачѣ усунути мару недолѣ и нужды и пописують ся передъ свѣтомъ своимъ добрымъ милосерднымъ сердцемъ. И чи той бѣдный роботникъ всегда, цѣле свое нужденне жите мусить глядати помочи приватнои добродушности и милосердія? Чи нема вже другого способу, щобы вытягнути масы терплячихъ и покривдженыхъ зъ нужды? И тѣ масы роботничѝ, котрѝ через свою тяжку працю придбали богачамъ безчисленнѝ достатки, чи они все мають жити въ багнѣ потребы и недостатку? И чи бѣднѝ роботники, що горко цѣле свое жите працюють, не мають такихъ самыхъ правъ до житя, що и богачѣ, котрѝ ничь не роблять, лишь заживають всякихъ выгодъ житя? Чи се е справедливо? Нѣ, нѣколи! Ты бѣдный роботнику, ты повиненъ лишь не уважати богача за твого бога, ты повиненъ мати почуте людскои годности, и мусить вступити въ ряды борючихъ ся о красшу долю роботниковъ. Тогдѣ доперва побачишь, що се соромъ для роботниковъ, котрѝ самѝ, а нѣхто другій, выробляли достатки а самѝ гинули середъ нужды. Справедливость, чи скорше, чи познѣйше, наступити мусить.

Роботникъ.

Списъ жертвъ,

якѝ зложили Русины въ Мейфілдъ, Па. на страйкера Гр. Сембрата. що сидить въ Филаделфіи, Па.

По 1 долару зложили: П. Сабатъ, П. Кихартъ и Клеменъ Бураничь; по 50 центовъ: С. Арсеній, Петро Данило, Як. Адамякъ, Едв. Діякъ, Марко Кучь, Ос. Кучь, Ив. Пелешь, Озимъ Дзвончикъ, Василь Найдухъ, Семанъ Кузмичь и Стеф Романякъ; Мат. Русинякъ 35 ц., С. Ломнаръ 30 ц.; по 25 ц.: Стеф. Сернякъ, Ст. Комара, Анд. Рокъ, В. Данило, Анд. Телепъ, Ив. Павлякъ, Сильв. Мощаръ, Дм. Говда, Ст. Мушява, Вас. Бавунъ, Илько Гузій, Иванъ Нестеръ, Ст. Роздѣльскій, П. Гузій, Вас. Телепъ, Андр. Данило, Стеф. Марковичь, Ал. Шлянта, П. Кузьничь, Пет. Сернякъ, Ив. Сернякъ, Павло Ханасъ, Ив. Янковичь, Ст. Мизеракъ, Анд. Мосцѣвскій, Стеф. Роздѣльскій другій, Ив. Юрковскій, Мих. Серафинъ, Алексан, Липтакъ, Ар. Трембачь, Анд. Бочньовичь, А. Кичура, Юр. Гакумъ, Ад. Бренкатъ, Тошко Мяньскій, Юст. Черняскій, Ф. Дзюбиньскій, Ст. Кичура, Лук. Урамъ, Мик. Урда, Ал. Михальчикъ, Гр. Ласичакъ, Петро Русинякъ, Ян. Урда, В. Б. Снайдеръ (Англикъ), П. Зровка, Ив. Пишь, Анд. Серафинъ, Ив. Павлякъ, Ив. Куликъ, Стеф. Куликъ, Пет. Стафуракъ П., Фел. Гомба П., Ив. Дудичь, Акиф. Дзвончикъ, Ив. Дзвончикъ, Иванъ Гладикъ, Гриць Сорока, Л. Дзвончикъ, Кир. Галь, Гнатъ Кидонь, Ос. Ковальчикъ, Ив. Шалакъ, М. Дарошь, Мет. Келичава, К. Шпитко, Макс. Яворскій, Фецко Завѣшляк, Прок. Хованець, Мат. Маричь, Ян. Новакъ, Марко Клѣщь, Мик. Хивка, Ст. Карпякъ, Ив. Келичава, Ан. Пелячикъ, Ив. Гогоцъ, Фр. Янковскій, Митр. Мазелякъ, Юл. Карлякъ, Пав. Карлякъ, Мих. Ракъ, Илько Данило, Ив. Медонъ, Ив. Хоняк, Он. Лавринъ, Микола Ругава, Мих. Куша и Макс. Мусява; по 20 ц.: Ст. Телепъ, Мих. Гузій, Анд. Стрекій, Ант. Франчакъ, Пет. Бадвак и Ив. Чура: по 15 ц.: Ив. Обухъ, Фецко Дробнякъ, Мих. Гнатишакъ, Теод Криса, Афт. Хомякъ, Василь Роздѣльскій, Стефанъ Черняньскій, Петро Орищакъ; по 10 ц.: Ив. Костякъ, В. Станекъ, Илько Теле[illegible], Петро Гергуцъ, Ст. Телепъ, Пет. Серафинъ, Андрей Павякъ, Алекс. Мышакъ, Гр. Антонякъ, Бен. Кичура, Анд Зазулякъ, Ф. Урда, Ів. Лещакъ, Гр Чанъ, Мих. Лопатынъ, Тад. Федорчакъ, Ант. Гнатишакъ, Мих. Дзюбиньскій, Сем. Вольчакъ, Анд Зробка, Теод. Юрикъ, Лукачъ Русинякъ, Ив. Русинякъ, Вас. Уданикъ, Ант. Гайдачь, Тимко Дзюбиньскій, Дм. Лещакъ, Анд. Сувакъ, Мих. Новакъ П., Анд. Стровскій П., Джевъ Дзюра, Ос. Псибычій П., Іґучакъ (Полякъ), М. Демановичь, Мих. Дутко, Мих. Орищакъ, Мих. Майба, Мат. Войткевичь, Казимиръ Бильскій, Ив. Цеклинякъ, Иванъ Кихаръ П., Валекъ Томчикъ П., Нацевкій П.; по 5 ц.: Фецко Урда, Мих. Макора, Павло Урда, Теодоръ Ломпартъ, Мих. Кучь, Иванъ Дзюбиньскій, Дм. Вѣтикъ, Ст. Орищакъ и Стеф. Крупа. — Всего зобрано $38 90. Колектовали Стефанъ [illegible] и Илько Климашь въ Мейфілдъ Джорменъ, Па.

С. Пейко, секретарь Союза
Box 37, Mayfield, Pa.

Читайте, що каже Дръ Ландесъ:

Я маю найбольшу практику въ Сполученыхъ Державахъ, Канадѣ, Мексико и Полудневой Америцѣ.

Черезъ 20 лѣтъ я лѣчивъ лишь слабости мущинъ.
Лѣчу лишь мущинъ.
Але и вылѣчую ихъ.
Вылѣчу кождый выпадокъ до якого ся возьму.
Єсли е не до вылѣченя не беру ся до него.
Сли не можешь бути вылѣченый, скажу тобѣ вотверто.

Але сли можешь бути вылѣченый, я тебе вылѣчу.
Що небудь тобѣ долягае скажи або напиши менѣ.
Хоробы мѣхура и почокъ.
Хоробы крови и шкоры.
Утрата памяти.
Утрата мужескои силы.
Утрата животности.
Лѣчу безъ болю, не вздержую водъ працѣ.

К 14

Що року лѣчу тысячѣ людей.
Роблю сотки операцій що мѣсяця.
Вылѣчу тя дома, сли не можешь прійти до мене.

Памятай: Порада особиста або листовна даромъ.

Сли еси хорый зайди або напиши до

DR. LEONARD LANDES,
140 E. 22nd St., New York, N. Y.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SVOBODA“
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

UNION LABEL 23

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ черезъ Книгарню Шевченка ул. Чарнецького 26, Львôвъ.

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы єго адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Врачу исцѣли себе самъ.

Статя „В обороні Василіян“ зъ пôдъ пера провінціяла сего Чина, о. Філяса, надрукована въ нынѣшнôмъ числѣ „Свободы“ вымагає деякихъ пояснень, котрî ось тутъ подаємо.

Отець Філясъ починає свою „оборону“ зъ сего, що жалѣє надъ тимъ, що въ руско-американьскихъ часописяхъ находять ся лайки, брехнѣ, напасти, сплетнѣ и плюгавлене другихъ, якî деморалізують читачѣвъ. Въ части годимось на се, хочь рôвночасно мусимо додати, що тутъ вина не спадає выключно на редакціи часописей, але и на самыхъ читачѣвъ, котрî суть заразомъ и дописувателями, а въ тôмъ числѣ и на о. Філяса. Що такъ дѣйсно є, досыть пригадати допись того самого о. Філяса въ справѣ „Серафиміяды“, въ якôй вôнъ плюгавивъ Серафима, що буцѣмъ то вôнъ російскій жидокъ и т. п. А и въ отсѣй „обороні Василіян“ написанôй нимъ ex cathedra провинціяла, о. Філясъ не встерѣгъ ся того, щобы не налаяти и „Свободѣ“ и ще декому, та не побрехати трошка, а бодай покрутити...

Але приступаємо до рѣчи. Першою неправдою зъ гôдъ пера о. Філяса є се, будьто бы въ послѣдныхъ часахъ честь Василіянôвъ мало що не въ кождôмъ числѣ „Свободы“ якись людцѣ несправедливо нарушовали и кривдили. Доказувати сего не треба, бо кождый хто читає „Свободу“ и не бачить чорного тамъ де бѣле, знає про се ажь надто добре. Другою неправдою є те, будьто бы теперѣшнî Василіяны дбали о просвѣту народа та заохочували єго до читаня рускихъ книжокъ и часописей. Мы не перечимо Василіянамъ всякои заслуги на поли просвѣты народа, нѣ не перечимо, що они выдають для народа книжки и часописи. Але намъ все ще звенить въ ухахъ погроза одного бразилійского Василіянина, що „всяка наука вôдъ чорта“ тай всѣмъ вѣдомî факты, що кромѣ „Місіонара“ и молитвеникôвъ, Василіяны не выдають нѣчого, а годѣ знову думати, щобы тî выданя були енциклопедією мудрости и просвѣты. Хтожь стикавъ ся хочь трохи зъ людьми, на якихъ мали або мають вплывъ Василіяны, той мусѣвъ завважати якъ деякî зъ тихъ людей колись живыхъ, стали калѣками або ходячими трупами, що про нѣчо инше не мріють якъ лишь про Серце Исусове и т. п., для котрыхъ жите не представляє жадного интересу и котрî черезъ се стають зовсѣмъ неспосôбными до якого небудь поступу. Неправдою є такожь будьто бы въ „Свободѣ“ було писано, що Василіяны будували або будують церкви на чужôй земли, але було писано, що въ Едмонтонѣ Василіяны збудовали церковь „на площи дарованôй французкимъ епископомъ“, що впрочѣмъ признавъ публично въ „Свободѣ“ такожь оденъ зъ тамошныхъ прихильникôвъ Василіяньскихъ. Неправдою є и те, будьто бы „Свобода“ друковала колинебудь „згірдну допись про великого мученика і подвижника за віру і Русь — Іосафата“. Вся „допись“ а властиво новинка надрукована въ 50 числѣ „Свободы“, котра такъ о. Філясови не подобалась и на котру вôнъ стôлько разôвъ покликуєсь, обнимала всего 22 стрѣчки друку (вразъ зъ пôдписомъ). А всѣхъ згôрдныхъ словъ выписаныхъ про „великого мученика і подвижника за віру і Русь“ було ажь 1 8. Ось они дословно наведенî: „А въ чіє имя посвящена ся церковь? Чи вже не було другого святого въ календари лишь Йосафатъ Кунцевичъ?“

Не хотячи за широко розводитись надъ сею „обороною“ зазначимо хиба ще отсѣ рѣчи.

Таке нѣчимъ не поперте говорене якъ „безбожна школа“, „безбожный учитель“, „безбожнî книжки и часописи“ — чому рôвнаєсь? Чи не є се плюгавлене другого, вôдбиране єму чести, брехня, а що найменьше сплетня, противъ котрыхъ такъ обурюєсь о. Філясъ. Або говорене, що „Свобода“ неразъ щось верзне по пяному чи тверезому... Можемо запевнити о. Філяса, що „Свобода“ нѣколи по пяному нѣчо не верзе. Нѣхто, зъ тихъ, що при „Свободѣ“ працюють у Василіянъ не бувъ и мабуть тому и пити не навчивъ ся. „Свобода“ верзе всегда потверезому, а що може неразъ помилятись — рѣчь природна, онажь не є непомильна. И що дещо въ нѣй вамъ не подобаєсь, се рѣчь такожь ясна — аджежь еще ся той не родивъ, щобы всѣмъ догодивъ. Або говорене про деякихъ бувшихъ Василіянъ, що они „полюбили мірское суєствіе“... Чи не пахне се болотомъ, правда, кинеными легенько, делікатно, зза плота (выжь на се вчились), але таки болотомъ...

Мы дуже вдячнî о. Філясови, що вже разъ выяснивъ „Свободѣ“, а черезъ „Свободу“ людямъ взагалѣ, на якихъ пôдставахъ стоять церкви и, розумѣє ся, взагалѣ церковнî маєтки тамъ де суть Василіяне въ Бразиліи и Канадѣ. Тî маєтки суть „виключною, повною і від нікого незалежною власностію Василіян і такою власностію позістануть на всегда“.

Отже туда стежка въ горохъ! Отже тî церкви не суть громадскî, людскî, анѣ не належать до французкихъ бискупôвъ, якъ дехто думає, але суть выключно власностію Василіянъ и такою всегда позôстануть. Се варто собѣ запамятати. Але се зовсѣмъ не перескаджає, щобы люде складали свои центы на тî маєтки, до котрыхъ не мають жадного права и нѣколи мати не будуть... Розумѣє ся, що въ такôмъ разѣ о Василіяньскî довги нема чого боятись. Довги заплатять побожнî люде, а еслибъ не схотѣли, заплатять Василіяне самî зъ тихъ дôбръ, якî ще не вспѣли розôкрасти въ Галичинѣ Єзуіты.

О. Філясъ твердить що о. Кизима, якій за дуже короткій часъ свого побуту въ Америцѣ лишивъ по собѣ таку лиху славу и такъ „планно походзілъ“, не є Василіяниномъ. Може бути, але чи о. Кизима и не бувъ нѣколи Василіяниномъ? Намъ здаєсь, що такъ, нѣ, мы навить певнî, що такъ, и тому дуже дивуємось, що о. Філясъ вычисляючи другихъ бувшихъ Василіянъ, якî стали свѣтскими священиками, нарокомъ замовчавъ про о. Кизиму.

А прецѣнь вôнъ провінціялъ и знає тайны свого чина, лѣпше якъ хто другій и кому якъ кому, але „Свободѣ“ незнане тайнъ Василіяньскихъ за грѣхъ почитувати не повиненъ. Що Василіяны мають свои тайны и ихъ старанно закрывають не лишь передъ „Свободою“ але и передъ галицкою суспôльностію — се фактъ. Высилають прим. своихъ священикôвъ до Америки и нѣхто про се не знає (бодай не про всѣхъ). Такъ само и въ самôй Галичинѣ иде робота, яка є тайною не лишь для свѣтскихъ Русинôвъ, але навить для свѣтскихъ священикôвъ... Ну, але се не наша рѣчь.

Кôнчачи нашî замѣтки до „обороны“ о. Філяса мусимо ще зазначити, що оборона ся „півторатисячлітної, поважної інституції“ противъ мнимого уриваня єѣ чести черезъ дописувателѣвъ „Свободы“, на нашу думку — выпала дуже слабо. Бажалось бы такожь, щобы о. Філясъ скôлько разôвъ на будуче буде писати ex cathedra якъ провінціялъ и pro foro publico, бôльше выстерѣгавъ ся тихъ блудôвъ, якî закидає може менче вôдъ себе вченымъ свѣтскимъ дописувателямъ „Свободы“ а державъ ся бôльше поважно та справедливо. Але ма буть така вже вдача о. Філяса, а „горбатого“ (говорячи словами єгожь таки самого) „и могила не напростує.“

И. А.

Чи потреба духовнои часописи?

Доля народа лежить въ рукахъ єго провôдникôвъ. Ихъ обовязкомъ слѣдити точно жите народа, стежити за єго потребами и помагати йому въ здобутю высшои степени культуры. За просвѣтою иде добробытъ. Щаслива та нація, котра має такихъ провôдникôвъ, що якъ слѣдъ знають єѣ потребы, и котрî пожертвувавши себе зъ тѣломъ и душею, працюють надъ выдвигненемъ свого народа зъ тьмы и неволѣ. Но горе тимъ провôдникамъ, котрî надуживають свого становища для вдоволеня личныхъ амбіцій, котрî своими кастовыми, короткосяглыми проєктами перепинюють народъ въ єго стремлѣню до поступу, до просвѣты. Тогдѣ побѣдить здоровый хлопскій розумъ, а нездарнî провôдники остануть ся на боцѣ.

О. Ал. Улицкій въ 3. ч. „Свободы“ пôддавъ новый проєктъ, заснованя коштомъ „Головного Народного Комітету“ (sic) духовнои часописи. Новый проєктъ на американьскôй Руси, але стара вже исторія подôбныхъ проєктôвъ въ цивілізованôмъ свѣтѣ. „Народный Комітетъ“, пише о. Улицкій, ввѣвъ въ жите першу руску бурсу, а теперь повиненъ бы застановитись надъ не меньше важною рѣчею, се є надъ заснованємъ — духовнои часописи, въ дусѣ христіяньско-католицкои вѣры.

Не абы яка цѣкава гадка, а еще цѣкавѣйшî арґументы. Вѣрю въ се, що проєктъ вань щирый, але мушу надмѣнити, що мабуть читаєте лишь выключно „Місіонара“ а не знаєте що коло васъ дѣє ся, що жиєте китайскимъ муромъ вôдмеженî вôдъ народа и не знаєте його здоровыхъ, житевыхъ потребъ, не знаєте його житя-бутя. А вартобы, щобысьте троха ширше глянули, не обмеженымъ свѣтоглядомъ „Місіонара“, але здорово и практично, то певно дôйшлибысьте до иньшихъ заключень. Гляньте на розвôй нашого мужицтва въ Галичинѣ. Се менѣ признаєсьте, що живе, „духовне“ слово бôльше сильне, чимъ мертва часопись. Отже въ Галичинѣ по селахъ се живе духовне слово лунало вôдъ непамятныхъ часôвъ, а якій хосенъ зъ того для народа? Слово боже гомонѣло а мимо сего темнота не уступала, иньшî народы йшли напередъ а мы оставались по заду. Чому? Бо народъ потрѣбувавъ еще чогось иньшого, потрѣбувавъ свѣтскои просвѣты. Гляньте на гôрскî села, теперь въ бѣжучихъ часахъ, яка тамъ метушня, яке жите, яке бажанє просвѣты, свѣтла науки, вôдъ часу, якъ зачали тамъ закладати читальнѣ, та „Січи“. Ажь сильнî міра сего наполохали ся. Чому сего не зробило живе духовне слово?

О скôлько бôльше арґументôвъ проти вашого проєкту зъ житя американьскои Руси. Глядѣть на те, що американьскî Русины-Украинцѣ, се не лишь Галичане, є тутъ много и зъ Угорщины, и зъ Буковины, и зъ Украины, котрыхъ релігія цѣлкомъ не вяже, отжежь бачите, що зъ релігійнои точки погляду треба бы всѣхъ не греко-католикôвъ вôдсунути вôдъ себе. Але мы того не смѣємо робити, мы мусимо взнести ся по надъ рôжницѣ релігійнî, а станути на точцѣ єдности національнои. Хиба що пôднялибысьмо ся місіи навертаня всѣхъ неуніятôвъ на унію, але тогдѣ треба бы передовсѣмъ добре стеречи своихъ ягнятъ, щобы не розбѣгали ся.

Вертаю до рѣчи. О скôлько рôжне жите американьскои Руси вôдъ старокраєвои, тымъ менча потреба вами проєктованои часописи. Робôтникови американьскому треба зрôвнатись зъ єго спôвтоваришомъ другого племени, єму треба знаня свого положеня въ суспôльности, свѣтскои орґанізаціи, бо инакше буде попихачемъ мудрѣйшихъ и згине безпомôчный. Сего йому треба и се йому мусить ся доконче дати, если народнымъ провôдникамъ лежить на серци добро ихъ народа. Вы поручаєте американьскимъ Русинамъ „Місіонара“, отже зъ того вношу, що вашî погляды тотожнî. Отже той „Місіонар“ має бути ратункомъ американьскои Руси? Отже вôнъ, або въ єго дусѣ пропонована вами духовна часопись має заповнити тî браки духовнои поживы для американьскихъ Русинôвъ?

Нѣ отче, вы дуже помыляєтесь. „Місіонарь се не духова пожива, але духова темрява, зъ котрои, нашимъ святымъ обовязкомъ є, выдобути нашъ народъ и показати йому свѣтъ широкій — волю, а не накладати на него новî духовнî кайданы. Если читаєте точно „Місіонара“, то не заперечите менѣ, що „Місіонар“ цѣлковито не заступає житевыхъ потребъ народа. Бо и годѣ чогось иньшого домагати ся вôдъ єзуитскихъ выхованцѣвъ, котрымъ зовсѣмъ не въ головѣ оборона покривджених робôтникôвъ передъ кривдителями. Ситый голодного не знає. Если тебе дусять, нôжь до горла прикладають, то ты моли ся и терпи, каже „Місіонар“. Але ты робôтнику знай, що крôмъ молитвы, мусишь ще тяжко працювати, и кровавымъ потомъ зливатись, доки не заробишь на кавалокъ сухого хлѣба. Ты мусишь боротись проти всякихъ злиднѣвъ, мусишь учити ся той борбы житевои, пôзнати хосенъ робôтничои орґанізаціи и горнутись до неи, а духовна часопись въ родѣ „Місіонара“ тебе того не навчить, она якъ разъ противна тôй борбѣ, бо, якъ я вже сказавъ, „ситый голодного не знає“.

Мѣсто выдавати грôшь на духовнî часописи, дайте бôльше хлопцѣвъ до бурсы, най учать ся, най не працюють такъ гôрко якъ ихъ батьки. Тутъ звернѣть увагу. До бурсы дають своихъ сынôвъ лишь тî батьки, що мають звôдки заплатити, але кôлько то є такихъ батькôвъ, що бажалибы учити свои дѣти, дати имъ ту просвѣту, котрои самî не спроможнî були набрати, а не мають зъ вôдки?! — Народный Фондъ, та кервавиця, вдовиный грôшь американьскихъ Русинôвъ, не на духовнî часописи, не на заспокоєне примхъ и амбіцій одиниць, але на матеріяльну помôчь американьскимъ Русинамъ.

И вы поручаєте народови „Місіонара“, котрый въ своѣй езуитскій заѣлости проклявъ Шевченка и заборонивъ народови читати його творы? Але се вы мабуть добре знаєте, що народъ рускій перейшовъ до порядку дневного надъ „Місіонаремъ“ и радше читає вôтхненî творы незабутого Кобзара чимъ мертвеччину місіонарску.

А теперь що до трохъ квестій поставленыхъ вами вôдповѣмъ якъ слѣдує:

По перше, нѣколи не чувемъ щобы народъ домагавъ ся духовнои часописи; вôнъ щасливый, що добувъ ся на волю, а занадто практичный, щобы домагавъ ся новыхъ путъ.

Тымъ самымъ вôдпадає и друга квестія що до того, якъ має выглядати ся духовна часопись.

Що до третои точки, щобы Народный Комітетъ занявъ ся сею часописею и выдававъ єѣ власнымъ, себто народнымъ грошемъ, то проти сего рѣшучо протестую. Если забажалось вамъ духовнои часописи, то зробѣть такъ, якъ Василіяне, значить, не вôдносѣть ся до жертволюбивости народа, але зъ власнои китенѣ, власными фондами введѣть єѣ въ жите, тогдѣ бодай идею вашу довершите дѣломъ. Розумѣєсь, що иньша рѣчь, якъ прийме єѣ народъ.

А вжежь справдѣ дитинне и наивне порôвнане, що Народный Комітетъ въ Галичинѣ выдає „Ruthenische

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Revue", отже такъ само мôгъ бы тутъ Ам. Нар. Комітетъ выдавати духовну часопись. Єсли пôсля вашои гадки вартôсть Ruth. Rev. рôвнае ся вартости пропонованои вами духовнои часописи щось ala „Місіонарь" то уболѣваю; если се мае бути арґументъ за, що тамъ выдае Народродный Комітетъ и тутъ може выдавати, менче о тое що, то уважаю се за обчислене на глупоту людску и вводжене въ блудъ публичнои опініи.

Сихъ пару словъ уважавъ я за вôдповѣдне написати у вôдповѣдь на проектъ о. Улицкого, и прошу хвальну Редакцію о льояльне опубликоване всѣхъ думокъ за и противъ проектови о. Улицкого.

Лобода.

Заворушеня въ Росіи.

Петербургъ 19. Нынѣ рано пôдчасъ торжественного обходу Йордану, мало що не згинувъ зъ руки заговорщиковъ, царь вразъ зъ цѣлою своею родиною и богато найвызначнѣйшихъ личностей російского ряду. Пôдчасъ посьвяченя воды коло зимовои царскои палаты на рѣцѣ Невѣ, мѣсто слѣпого набою, выстрѣливъ острый ладунокъ и перелетѣвъ цареви понадъ голову. Картачь розприсъ ся понадъ павѣльономъ збудованымъ на ледѣ, въ котрôмъ находивъ ся царь вразъ зô своею родиною и ударивъ въ зимову палату царску, вытовкаючи тамъ вôкна и наробивши великѝ спустошеня въ нутрѣ палаты. Зъ тыхъ вôконъ вызлядала цариця зъ дѣтьми, дами дворскѝ и цѣле дипльоматичне тѣло. Однакъ вôдломки картачôвъ не заподѣяли тымъ достойникамъ жаднои шкоды, забили лишь одного полісмена, а трохъ жовнярôвъ смертельно ранили. Прапорь, що висѣвъ якъ разъ надъ головою царя, подерли вôдломки картача на кусники. Знатоки сказали, що еслибы армата лишь трошечка низше була уставлена, такъ зъ царскои родины и слѣду бы не стало. Якъ звычайно такъ и сего року обходжено торжественно Йорданъ на рѣцѣ Невѣ, при участи самого царя. О першôй годинѣ покôнчились богослуженя а на знакъ празника вôдôзвались зъ Петропавловскои крѣпости арматнѝ сальви. Тымъ часомъ розсипавъ ся нагло цѣлый градъ вôдломковъ картача. Зразу нѣхто не звернувъ навѣть на се уваги, нѣхто не знавъ що то стало ся. Доперва нервовый рухъ поліціи усвѣдомивъ народъ, що тутъ мае ся до дѣла зъ заговоромъ на царя. Зразу ходила поголоска, що мусѣла тутъ наступити страшна помилка що мѣсто слѣпого набою, наладовано острымъ. Але въ коротцѣ прийшли всѣ до переконаня що тутъ на дѣлѣ добре обдуманый заговôрь. Полісменъ, що стоявъ троха зъ боку и зъ заду за царемъ, поцѣленый кулею, упавъ трупомъ на мѣсци. Зразу думали всѣ, що вôнъ зôмлѣвъ въ наслѣдокъ великого зимна, але кровь, яка струями зачала выпливати зъ раны на грудяхъ и на головѣ, скоро вывела всѣхъ зъ блудного понятя.

Ґен. Фульлонъ шефъ петербурскои поліціи знайшовъ въ бѣлôй салѣ вôдломокъ картача величины яйця птицѣ. Товпа народу, що брала участь въ торжествѣ, приняла сю звѣстку про замахъ зъ великимъ спокоемъ. Такожь и царь не стративъ духа, але вытревавъ до кôнця торжества. Вôкна въ царскôй палатѣ вôдъ рѣки Невы потовченѝ.

Сейчасъ по выпадку поліція окружила ту площу, де уставлена була батерія.

Лондонъ 20. Доносять тутъ зъ Петербурга, що выстрѣлъ острымъ набойомъ є выслѣдомъ добре обдуманого заговору. По другôмъ выстрѣлѣ всунули канонери острый побôй и вымѣрили прямо на павѣльонъ, де находивъ ся царь.

Всѣхъ жовнярôвъ, що були занятѝ при канонахъ, арештовала поліція. Пôдчасъ сего замаху, безчисленна товпа народу, що стояла по заду, не знала що си стало. Всьо тиснуло ся на передъ, щобы набрати собѣ до фляшки свяченои воды. Поліція чула що буде заговоръ на царя, але не знала де и въ якôй спосôбъ. Думали що революціонеры пôдложать міну пôдъ лѣдъ, де стоить царскій павѣльонъ, въ тôй цѣли нурки спускали ся пôдъ воду и докладно оглянули лѣдъ, чи нема тамъ якои міны. Однакъ не знайшли нѣчого пôдозрѣлого. Въ Зимовôй Палатѣ є выбитыхъ 6 вôконъ.

Дальше депеша зъ Петербурґа доносить, що міністеръ маринарки адмір. Авельянъ зôставъ поцѣленый вôдломкомъ вôдъ вôкна, котрый вôдорвала куля картача. Въ салѣ царскои Зимовои Палаты де сидѣвъ анґлійскій и другѝ амбасадоры, влетѣло два вôдломки картача и розбили вôкно.

Петербургъ 19. Выбухъ тутъ незвычайно великій страйкъ. Около 50 тысячь робôтниковъ покинуло роботу, и громадно завзывають другихъ робôтниковъ до страйку. Страйкарѣ уряджують зборы и нарады и домагають ся закôнченя вôйны и наданя конституціи. Страйкуючѝ заховують ся спокôйно, и до непорозумѣня зъ поліціею еще не прийшло.

Петербургъ 20. Народъ будить ся, російскѝ робôтники вытягають члены и пôдносять ся проти своихъ гнобителѣвъ. Страйкують робôтники зъ фабрикъ зелѣза и стали, зъ царскихъ корабельныхъ фабрикъ и такъ дальше. и всѣ они товпами вôдбувають зборы на правôмъ березѣ Невы. Товпа робôтниковъ пустилась йти улицями, до нихъ зачали прилучати ся другѝ робôтники, що такожь кинули роботу. Купцѣ поза мыкали чимъ скорше склепы. Передъ фабрикою зъ ґумовыми говарами прийшло до бійки мѣжь страйкерами а страйколомами. Страйкарѣ не пустили ихъ до роботы. Вôдтакъ т впа робôтниковъ пустилась дальше и зайшла до державнои друкарнѣ академіи умѣятностей на Василѣйскôмъ островѣ, и приневолила працюючихъ тамъ робôтниковъ прилучити ся до страйку. Въ сей спосôбъ йшла товпа вôдъ фабрики до фабрики и зъ кождою хвилинею збôльшалась новыми страйкерами. Помѣжь фабрикантами рознеслась чутка, що робôтники на другій день будуть нищити фабрики, въ котрыхъ еще працюють. На ту погрозу, майже у всѣхъ фабрикахъ розпущено робôтниковъ. Около 400 тысячь робôтниковъ застановило въ Петербурзѣ роботу. Нечувано велике заворушене робôтниковъ мае характеръ бôльше політичный чимъ матеріяльный. Робôтники домагають ся закôнченя вôйны.

Занепокоенѝ фабриканты выслали депутацію до міністра внутрѣшныхъ справъ зъ просьбою о помôчь. Депутація складала ся зъ найбогатшихъ купцѣвъ. На еѣ завôзване пôслано два полки пѣхотинцѣвъ для обороны фабрикъ, сейчасъ, а вечеромъ выслано цѣлу дивізію. Вечеромъ не працювала нѣ одна фабрика. Декотрѝ части мѣста були погруженѝ въ темнотѣ, бо робôтники опустили фабрики електричнѝ, а вôйско не мало еще часу ихъ заступити.

Орґанізаторомъ и провôдникомъ того величезного страйку є молодый православный пôпъ Ґапонъ. Вôнъ то на многихъ зборахъ, котрымъ поліція цѣлкомъ не перешкаджала, загрѣвавъ робôтниковъ до страйку, а такожь до революціи. Вôнъ постановивъ дати цареви самому до рукъ пропамятне письмо, зъ домаганями народа. Письмо се такъ выглядало:

„Мы робôтники и мешканцѣ Петербурга, разомъ зъ нашими жѣнками, дѣтьми и бѣдными родичами, приходимо шукати у Тебе опѣки. Мы есьмо бѣднѝ, переслѣдованѝ и перетяженѝ роботою. Насъ гноблять и обходять ся зъ нами не якъ зъ людьми, але якъ зъ невôльниками и мы зъ мовчанкою мусимо зносити нашу судьбу и попадаемо въ скрайну розпуку. Насъ гнобить деспотизмъ и кривда. Мы рѣшились теперь на борбу на жите або смерть. Мы кинули роботу, и не скорше возьмемъ ся за неи, доки жаданя нашѝ не зôстануть сповненѝ. Нашѝ домаганя суть дуже малѝ, абы лишь жити. Мы домагали ся вôдъ фабрикантôвъ, щобы провѣрили наше жите. Они насъ зъ нѣчимъ вôдôслали, и вôдказали намъ права ставляти до нихъ якѝ небудь домаганя. Єсли хто зъ бюрократіи забравъ слово въ нашôй обороне, того посилано до вязницѣ або на Сибѣръ. Нашь рядъ втягнувъ насъ въ страшну вôйну, котра приносить руину и загибѣль державѣ. Мы не знаемо на яку цѣль здирають зъ народу кровавѝ податки. Є се насильство проти законôвъ божихъ и людскихъ. Для насъ, російскихъ робôтниковъ булобы далеко лѣпше, якбы мы погинули, чимъ маемо терпѣти такѝ надлюдскѝ муки. Передъ вашою палатою зôбранѝ, просимо о спасене. Не вôдмавляйте намъ вашои помочи. Заховайте вашь народъ передъ загладою, дайте йому средства и спосôбность полѣпшити собѣ судьбу. Ратуйте свôй народъ передъ страшнымъ ярмомъ урядництва. Усуньте перегороду, яка истнуе мѣжь вами а народомъ, щобы мы разомъ зъ вами могли управляти державою на вдоволене всѣхъ жителѣвъ."

На передмѣстяхъ, де находять ся фабрикѝ панує спокôй. Страйкарѣ ожидають новыхъ вказôвокъ вôдъ провôдниковъ, котрыхъ имена не суть звѣснѝ. Невскій Проспектъ и другѝ великѝ бульварды заповненѝ народомъ. Правительство выслало вôйско проти страйкуючихъ. Нема надѣѣ на скорше покôнчене страйку, позаякъ правительство вôдкинуло всякѝ домаганя робôтниковъ. Зъ рôжныхъ мѣстъ по цѣлôй Росіи доходять вѣсти про заворушеня. Въ Москвѣ державный будынокъ высаджено динамітомъ въ воздухъ. Тамошный шефъ поліціи Поті зôставъ застрѣленый. Въ Ридзѣ урядили робôтники демонстрацію. Товпа народу машировала улицями и розкидала революційнѝ вôдозвы. Поліція заступила демонстрантамъ дорогу, вôдобрала имъ червоный прапоръ и розôгнала ихъ. Демонстранты стрѣляли до поліціи зъ револьверôвъ, однакъ нѣхто не зôставъ забитый.

Про великѝ заворушеня робôтниковъ доносять такожь зъ Лодзѣ. Революціонеры кинули двѣ бомбы недалеко вязницѣ. Вôдтакъ прійшло до бійки мѣжь козаками а робôтниками. Робôтники були уоруженѝ въ револьверы. По обохъ бокахъ згинуло кôлька осôбъ.

Петербургъ 20. Картачь призначеный цареви заворушивъ поліцію, и она горячо кинулась шукати виновниковъ. Слѣдство е въ ходѣ, и заряджено арештоване капітана Давидова, команданта тои батеріи, котра вôддала сальвы. Ходить поголоска, що вôнъ сейчасъ по арештованю вôдобравъ собѣ жите выстрѣломъ зъ револьвера. Такъ само вôдобрали собѣ жите еще другѝ офіцеры, що служили при тôй самôй батеріи. Поліція знайшла другий картачь закопаный въ землѣ, котрый мабуть такожь бувъ призначеный цареви, але не було часу його ужити.

Дивне становище заняли російскѝ часописи супроти атентанту на царя. Всѣ они докладно и зъ подробицями описали торжество Йорданьскихъ сьвятъ а при кôньци, безъ редакційныхъ коментарôвъ подали коротеньку вѣдомôсть про нещасливый выстрѣлъ.

Петербургъ 22. Тысячѣ робôтниковъ пôмордованѝ. Вôйско урядило въ Петербурзѣ страшну кроваву купѣль. Жорстока рѣзня по улицяхъ. Реґименты козакôвъ на приказъ царскій, колятъ, рѣжуть, тратують и мордують безборонну товпу народа. Коло брамы Нарва розпочала ся рѣзня. Тутъ згинуло 300 робôтниковъ а ихъ провôдникъ пôпъ Ґапонъ дôставъ кулю въ саму грудь. Вôдтакъ прийшло до кровавои стрѣчи на московскôмъ перстеню; тысячь робôтниковъ згинуло, а тысячь пятьсотъ раненыхъ. Сотки невинныхъ прохожихъ козаки въ звѣрячій спосôбъ потратовали кôньми и порубали. Зъ разу спокôйнѝ робôтники, що йшли до царя на скаргу на его чиновниковъ, пôдъ нагайками козацкими и кулями карабѣновыми стали справдѣшными революціонерами, зачали будовати на улицяхъ барикады и въ сей спосôбъ боронити ся проти вôйска. Разомъ забитыхъ є около 2 тысячѣ робôтниковъ. Славна Росія. на поли вôйны Японцѣвъ не може побити, а тутъ своихъ власныхъ горожанъ кладе покотомъ.

Лондонъ 15. сѣчня. Доносять тутъ, що 8000 японьскихъ пѣхотинцѣвъ вôдтяло вôдворотъ козакамъ, котрѝ непокоили Японцѣвъ въ полудневôй Манджуріи. Мають се бути козаки ґен. Мищенка. Доносять тутъ такожь, зъ Чіфу, що патрони до ґверôвъ, якѝ попались въ руки Японцѣвъ, зъ упадкомъ Порту Артура, походять зъ китайскихъ фабрикъ. Патроны тѣ суть нездатнѝ до російскихъ ґверôвъ. Такъ само и набоѣ арматнѝ походять вôдъ Китайцѣвъ и суть непридатнѝ до російскихъ арматъ.

Выказъ

жертвъ зôбраныхъ на „Народный Фондъ" и на „Руску Бурсу".

1. Жертвы зъ McKees Rocks, Pa. (зôбравъ М. Турковскій). По 50 центôвъ жертвували: Павло Каршневичь, Василь Вархолякъ, Андрѣй Тупакъ, Стеф. Кончакъ, Петро Зубикъ, Пет. Ильчишинъ и Иванъ Олексякъ; по 25 цнт: Дм. Вархолякъ, Йос. Вархолякъ, Несторъ Герляхъ, Юр. Копчакъ, Теофіль Тупюкъ, Романъ Вотикъ, Теод. Вархолякъ, Ив. Гузик и Мих. Турковскій; разомъ $5.7[illegible]

2. Жертвы зъ Buffalo, N. Y. (зôбравъ о. Вас. Гриднакъ). Жертвували: Дмитр Зиньо 55 ц., Ив. Бурштинъ и Марія Тимець по 50 ц., Вас. Мельникъ 25 ц., Анна Мельникъ 20 разомъ.....$2.00

3. Колядники зъ Вакертонъ, Па.: Григорій Горощакъ Йогаска Горощакъ, Розалія Хомякъ и Анна Хомякъ.....$5.00

4. Жертвы зъ Minersville Pa. (зôбрали Иванъ Кишка и Стефанъ Семанчикъ). Ив. Пелехъ 50 ц.; Ив. Кишка, Стеф. Семанчикъ, Гр. Беньо, Ант Брила Вас. Терпанчикъ, Стеф. Кручиньскі и Максимъ Музичка по 25 цнт. Теод. Воронякъ и Ив. Семанчик по 20 цнт.: Дм. Котляръ, Мих Мацѣйовскій, Мих. Плюсква, Петр Брила, Павло Воронякъ, Фр. Ворохновскій, Ив. Стерникъ, Петро Котляръ и Анна Брила по 10 цнт. Стеф. Брила, Ив. Вапѣнчикъ Мартинъ Ґлюсъ и Йосифъ Ґрудекъ по 5 ц.; разомъ.....$3.70

5. О. Несторъ Дмитрôвъ зъ Northampton, Pa. $9.75

Жертвы на „Руску Бурсу"

1. Мартинъ Пелехъ зôбравъ въ Derby, Conn. $6.00

2. Авксентій Телепъ въ Yonkers, N. Y.....$1.50

Дякуючи всѣмъ жертвователямъ, остаю зъ поважанемъ

о. Павло Тимкевичь.
секрет. „Народ. Фонду"
(69 Linden St., Yonkers, N. Y.

СЕРДЕЧНУ ПОДЯКУ складаемъ всѣмъ Русинамъ зъ Sayre, Pa., що чесно приняли нашихъ колекторôвъ въ свои домы и жертвували на нашу церковь

Бôгъ заплать!

За урядъ церковный:
Филипъ Руцкій, предсѣд.
Василь Юрчакъ, касієръ.
Иванъ Тарбай, секретарь.

Ся $30 золота годинка за $1.50 на мѣсяць.

Найлѣпша спосôбность купити добру золоту годинку по приступнои цѣнѣ. Верхъ подвôйный зъ красныхъ выробами мае на собѣ позôбну блящ зъ чистого золота. Ґваранція на 25 лѣтъ выбита въ серединѣ. Осередокъ найлѣпшій зъ 17 камѣнями. Мае патентованый регуляторъ и тримае часъ до мінуты. Такои годинки въ жаднôй сторѣ не дôстанете таниш як за $30.00. Сю годинку будемо продавати черезслѣдуючихъ 30 днѣвъ за $15, зъ трьохъ $6 и оплату експресу мае купуючій заплатити по вôдôбраню годинки а остаючихъ $9 въ 6 мѣсячныхъ ратахъ по $1.50. **Хто пришле $6 наперед** дôстане гарный ланцушокъ даромъ и годинку вышлемо почтою, такъ що не буде мусѣвъ платити за експресъ. Но заплаченю 6 дол. дôстаете годинку и повне посѣдане безъ жаднои лекціи або ограничень. Мы вѣримо вамъ и есьмо певнѝ, що годинка такъ вамъ подобаесь, що радо будете платити по 1.50 дол. на мѣсяць доки не сплатите позôсталыхъ 9 дол. Хто не хоче купувати сеи годинки на сплату, але за готовѝ грошѣ, тому продамо ей за $13.50. Пишѣть чи хочете мужеску чи женску годинку чи зъ одною чи зъ двома ковертами.

M. Rech & Co. Wholesale Jewelers,
Dept. 34, Chicago, Ill.

ХТО хоче стати передплатникомъ просвѣтныхъ книжочокъ выдавництва „Слово" нехай докладно выповнить понисшій вытинокъ и зашле его на адресу „SLOVO", Box 353, Scranton, Pa.

Я .....

замешкалый въ (тутъ подати докладный адресъ)

.....

.....К.....15.....

пôдъ числомъ..... улиця.....

посилаю **$1.50** на просвѣтнѝ книжочки „Слово", котрѝ прошу менѣ высылати всѣ вôдъ першого числа.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель: КОНСТ КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь: С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J

Головный касіеръ: АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.....С. Митренко Olyphant, Pa.

Заст. секретаря .....Йос Кульчицкій Baltimore, M. D.

Заст. касіера .....А. Янкович Mc Adoo, Pa.

Радни:

А. Валевскій.....St. Louis. Mo
А. Семаницкій.....Trauger, Pa
Ник. Дембицкій.....Mahanoy Plane. Pa.
К. Кобанъ.....Olyphant, Pa.
Ал. Сорока.....Plymouth, Pa
Иванъ Парилякъ.....Terryville, Conn.

Ихъ заступники:

Ив. Сенько.....Jessup, Pa.
Ив. Посипанко.....Mc Adoo. Pa
Ник. Домбровскій.....Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій.....Ansonia, Conn
Мих. Турковскій.....McKees Rocks. Pa.
Ив. Воргачь.....Mt. Carmel, Pa

Головный орґанізаторъ:

о. Н. Подгорецкій, box 31, Jersev City, N.J

ДО ВѢДОМОСТИ СЕКРЕТАРОВЪ „СОЮЗА“.

Поважаний П. Секретарѣ! Прошу собѣ се запамятати разъ на все. що

1) при кождой змѣнѣ вашои адресы або коли выбраный новый секретарь треба про се сейчасъ повѣдомити головного касіера;

2) всѣ квіты, котрі вы силаю разомъ зъ чекомъ до подпису посмертнои або надзвычайнои запомоги не затримовати при собѣ по 3 мѣсяцѣ, але сейчасъ водсилати до редакціи „Свободы“ до оголошеня. Квіты тї гол. Урядъ мусить переховувати.

Здоровлю васъ всѣхъ и остаю зъ поважанемъ

Алексій Шаршонь,
гол. касіеръ Р. Н. Союза.

ЄСЛИ на якомъ плейзѣ васъ є 10 до 15 Русиновъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному предсѣдателеви Konst. Kyrczow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J. а вонъ вамъ дасть близший поясненя и пришле потрѣбни рѣчи.

І. 474. КВІТЪ $547.00

за пятьсотъ сорокъ сѣмъ долярôвъ, котрі п. Михайлъ Бѣлець отримавъ яко посмертну запомогу по женѣ Марія зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Scranton, Pa., January 12, 1905.

Михайлъ Бѣлець.

Свѣдки { И. Свала, А Блау.

Ив. Лежинскій, предсѣдат., А. Ґела, секретарь.

І. 477. КВІТЪ $300.00

а триста долярôвъ, котрі п. Параска Шебешовичь отримала яко посмертну запомогу по Денисѣ Шебешовичь зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Seymour, Conn., January 7, 1905,

Параска Шебешовичь.

Свѣдки { Николай Смѣй, Стеф. Вислоцкій.

Мих. Колтко, предсѣдат., Й. Венцко, секретарь,

І. 478. КВІТЪ $300.00

а триста долярôвъ, котрі п. Катерина Мацура отримала яко посмертну запомогу по мужу Михайлѣ Мацура зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Mt. Carmel, Pa., January, 1905.

Катерина Мацура.

Свѣдки { Юрко Гукъ, Андрѣй Гарайда.

Мих. Пачута, предсѣдатель, Иванъ Дзятко, секретарь.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

ПАВЛО БЕБЛЯ членъ Р. Н. Союза, вôдд. 63 въ Ford City, Pa., упокоивъ ся 20-го Юлія м. р. въ Галичинѣ. Небôщикъ походивъ зъ села Дошно, повѣтъ Сянокъ, Галичина.

Вѣчная память!

Рухъ въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

БРАТСТВО

св. Ап. Андрея въ Бреславъ, Па., вôддѣлъ Р. Н. Союза 30, выбрало на рôчнôмъ мітинґу слѣдуючій новый урядъ: Предсѣдатель Иванъ Ґмитрикъ, заступця Михаилъ Корѣнь, секретарь Панько Леньо, заступ. секретаря Фесько Пѣтухъ, касіеръ Антôнъ Скробала, заст. кас. Михаилъ Ґайда, контрольоры: Ос. Катулъка и Стефанъ Поливка, опѣкуны хорыхъ: Иванъ Поливка и Стефанъ Фромель, капітанъ Илько Дудусь, хорунжій Фесько Гриценко, посланець Павло Кравець, дверникъ Михаилъ Гушлякъ.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ Ґленъ Лайонъ, Па. вôддѣлъ Союза 27, буде принимати новыхъ членôвъ въ Januару и Февруару 1905 за пôвъ вступного.

Павло Капець, секретарь.

БРАТСТВО

св. Володимира въ Елизабетъ, Н. Дж. вôддѣлъ Союза 65, буде принимати новыхъ членôвъ въ Januару 1905 р. безъ вступного. Мітинґи вôдбувають ся всегда въ першу Недѣлю по 15-ôмъ кождого мѣсяця въ нѣмецкôй гали John Fluger, на Вашинґтонъ Евеню, Елизабетъ, Н. Дж.

Андрѣй Явилякъ, секр.

БРАТЯ РУСИНИ!

Як відомо вам, в Taylor, Pa. заложено братство св. О. Николая, відділ Союза 92, тож шкода вам приставати до чужих, як польских або словеньских, як се було до сего часу. Кождий Русин в Тейлор, Па. (галицкий чи угорский) повинен належати до бр. св. О. Николая. Вступне тілько 25 цнт. а місячне 50 цнт., за то кождий член в часї хороби дістає $5.00 на тиждень. В місяцю Січню будемо принимати нових членів без вступного.

Й. Сенюк, місц. секретар.

БРАТСТВО

св. Йоанна Хрестителя вôддѣлъ 62, въ Монесенъ, Па., буде принимати новыхъ членôвъ безъ вступного въ мѣсяцю сѣчню 1905 р. Запрашаемо всѣхъ Русинôвъ зъ тои околицѣ: приступайте численно до братства и Союза, бо незнаете що васъ чекае, смерть чи калѣцтво.

Якимъ Цимбала,
секретарь Союза.

БРАТСТВО

св. пророка Иліи, вôддѣлъ Союза 28, въ Mahanoy Plane, Pa. дае до вѣдомости всѣмъ Русинамъ жиючимъ на долинѣ вôдъ Ashland ажь по Mahanoy City, Pa., що въ мѣсяцяхъ Januару и Февруару 1905 р. буде принимати новыхъ членôвъ безъ вступного. Мітинґи вôдбувають ся въ кожду Недѣлю по першôмъ.

Гаврило Сопко, предс.,
Иванъ Пустельникъ, секр.

— Хочете, щобы ваши грошѣ безпечно и скоро були высланї до старого краю, то вамъ то зробить John Nemeth, 457 Washington St. New York, N. Y.

Баль! Баль! Баль!

Братство св. Володимира, вôддѣлъ Союза 108, въ Ню Йорку, устроюе Першій Великій Баль въ Liberty Hall, 257—259 E. Houston St., New York, въ Суботу дня 28-го Januара, 1905. Початокъ о 7-ôй вечеръ. На Баль запрашаемо всѣхъ чесныхъ Русинôвъ и Русинокъ зъ Ню Йорку и околицѣ. Тикетъ тôлько 25 цент. Музика буде добра. За добру забаву ручить комітетъ.

На балю и цѣлый мѣсяць Januаръ будемо принимати членôвъ до нашого братства за дуже маленьке вступне, а до Союза цѣлкомъ безъ вступного. Хто ще не належить, нехай ся зголосить до предсѣдателя Андрея Вовка, 224 E. 3d St., въ Ню Йорку (top floor) або на балю. Наше братство есть зачартероване. Тожь смѣло братя впередъ до дѣла, бо въ єдности сила.

Комітетъ:
Андрей Вовкъ, предсѣдат.,
Антôнъ Шеремета, секрет.,
Яковъ Лошко, касіеръ.

Великій Баль

устроюе сестричне братство св. Ольги въ гали п. Михалика (давнѣйше Щасного) пôдъ числомъ 1341 Ave A., New York City, дня 28-го сѣчня 1905. Початокъ балю о 7-ôй годинѣ вечеромъ. Музика буде приграватн красні руский и американьскі танцѣ. Комітетъ ручить за тое, що хто прибуде на нашъ баль, не пожалуе того, бо нагуляе ся и наспѣвае ся, а въ другій день буде мавъ що росповѣсти знакомымъ. Тожь запрашаемо всѣхъ дооколичныхъ и нюйорскихъ Русинôвъ, щобы прибули на нашъ баль. Вступъ вôдъ особы 25 центôвъ. — За комітетъ:

Анна Медвѣдь, предсѣд.,
Марія Тузъ, касіерка,
Иванъ Лазорчикъ, секрет.

Першій Баль

бр. св. Йоана Хрестителя въ Йонкерсъ, Н. Й. вôдбуде ся въ гали Нехая, 44 Вашинґтонъ стрітъ, дня 4 Февруара, 1905. На баль сей запрошуемо всѣхъ тутешныхъ и околичныхъ Русинôвъ. Буде добра музика и забава. Въ балю возьмуть участь такожь другі братства.

Ив. Олѣярь, предсѣдатель,
Мих. Костецкій, секретарь,
Ф. Мадарашь, касіеръ.

Оголошенє.

Русинъ, молодець, лѣтъ 22 зъ повѣту Збаражь мае замѣръ оженити ся. Пошукуе собѣ рускои дѣвчины. Прошу зголосити ся листовно о бôльшу информацию на адресъ:

Antony Krawiec,
680 Carroll str., Buffalo, N. Y.

Гдѣ есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошенє наперѣдъ.

ДЕ ЄСТЬ?

Константинъ Качмарикъ. Нехай зголосить ся въ дуже важнôй справѣ на адресъ:

A. Kaczmaryk,
133 Barbara St., 3—5
Winnipeg, Man., Canada.

Збирайте грошѣ НА РУСКУ БУРСУ

въ Йонкерсъ, Н. Й.
и вôдсилайте до:
Rev. Paul Tymkievich,
69 Linden St., Yonkers, NY.

Чеки и моніордеры выписуйте на имя касіера:
John Glowa, treas. R. N. F.

НА Р. Н. ФОНДЪ

зложили на хрестинахъ у Ивана Бурштина въ Buffalo, N. Y. слѣдуючі жертводателѣ:

Дмитро Злива	55 ц.
Иванъ Бурштинъ	50 „
Василь Мельникъ	25 „
Анна Мельникъ	20 „
Марія Тимець	50 „
Разомъ	$2.00

Грошѣ зô списомъ высланї два тыждне тому на адресу о. Тимкевича.

о. В. Гривнакъ.

БАЧНОСТЬ!

До всѣхъ Братствъ и вôддѣлôвъ Руского Нар. Союза!

Понеже на Головной Конвенціи въ Shamokin, Pa. референтъ статутôвъ, уложивъ табелю вступного — для ново приступаючихъ членôвъ, маючи на цѣли, що половина того вступного мае оставати въ касѣ мѣсцевыхъ братствъ, и що тая ухвала не перейшла, длятого установляе ся, що бы братства и вôддѣлы Р. Н. С. побирали вступне якъ слѣдуе:

Вôдъ 16 до 20 лѣтъ скôнченыхъ безъ вступного;

Вôдъ 21 до 25 лѣтъ скôнченыхъ вступне 25 цнт.;

Вôдъ 26 до 30 лѣтъ скôнченыхъ вступне 50 цнт.;

Хто мае 31 лѣтъ скôнченыхъ вступне 75 цнт.;

Хто мае 32 лѣтъ скôнченыхъ вступне 1.00 доляра;

Хто мае 33 лѣтъ скôнченыхъ вступне 1.25 дол.;

Хто мае 34 лѣтъ скôнченыхъ вступне 1.50 дол.;

Хто мае 35 лѣтъ скôнченыхъ вступне 1.75 дол.;

Хто мае 36 лѣтъ скôнченыхъ вступне 2.00 дол.;

Хто мае 37 лѣтъ скôнченыхъ вступне 2.25 дол.;

Хто мае 38 лѣтъ скôнченыхъ вступне 2.50 дол.;

Хто мае 39 лѣтъ скôнченыхъ вступне 2.75 дол.;

Хто мае 40 лѣтъ скôнченыхъ вступне 3.00 дол.;

Хто мае 41 лѣтъ скôнченыхъ вступне 3.50 дол.;

Хто мае 42 до 45 лѣтъ скôнченыхъ 5.00 дол.

Таке вступне всѣ братства и вôддѣлы Р. Н. С. мають побирати вôдъ ново приступаючихъ членôвъ.

Вôдъ Головного Уряду Руского Народного Союза:

К. Кирчôвъ, предс.,
С. Ядловскій, секр.,
А. Шаршонь, касіеръ.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Сѣчень.

26	Ч.	Єрміла, Стратоніка
27	П.	Отцѣвъ синайс., Захея
28	С.	Павла Тивейс., Йоана
29	Н.	30 по Сош. П. ок. с. П.
30	П.	† Антонія Вел.
31	В.	Атаназія и Кирила
1	С.	Лютый. Макарія Евфр.

— СИМИ днями выѣздить до Европы панна Emily Greene Balch, асистентка професорка економіи и соціольоґіи въ Wellesley College, въ цѣли студіованя исторіи, житя-бутя и причинъ та наслѣдкôвъ еміґраціи Славянъ до Спол. Державъ пôвнôчнои Америки. Мѣжь инчими буде п-на Balch студіювати Русинôвъ и сподѣемось, що нашї краєвї братя зроблять все потрѣбне, щобы п-на Balch выробила собѣ о Русинахъ поняте якъ найбôльше точне и правдиве. П-на Balch освѣчена людина; вчилась въ Парижи и Берлинѣ, говорить по анґлійски, французки и нѣмецки.

— ВЪ Пенсилвеніи засуджено двѣ жѣнки на кару смерти за замордоване своихъ мужѣвъ въ спôлцѣ зъ любимцями. По тôй причинѣ одна жѣнка Блікенсдерферъ, котра занимае виднѣйше становище середъ американьскихъ жѣнокъ, написала вôдозву до всего жѣноцтва зъ зазывомъ до рѣшучого протесту проти кары смерти на жѣнокъ. „Такій засудъ, пише она въ своѣй вôдозвѣ, приносить лишь соромъ державѣ. Убійницѣ, коли поповнювали убійство, або були въ ненормальнôмъ станѣ, або замало мали розуму, а за се чень не карае ся смертію. Такі сотворѣня треба направити, подôбно якъ научають місіонарѣ поганъ. Ихъ треба дати до дому поправы, а не на шибеницю. Мы всѣ американьскі жѣнки повинні рѣшучо запротестовати супроти такого варварства, котре жадчои корысти не приносить державѣ“.

— АНДРѢЙ Макарь, рôдный братъ о. Ст. Макара пароха зъ Мт. Кармелъ, Па. померъ при кôнци минувшого мѣсяця въ Бушковичкахъ, въ Галичинѣ. Покôйный мавъ 48 лѣтъ житя, полишивъ стару маму, жѣнку и 6 дѣтей, зъ котрыхъ оденъ сынъ на університетѣ у Вѣдни, другій въ гімназіи. Земля ему перомъ!

— ПИШУТЬ намъ, що робота въ Iselyn, Pa. Indiana Co. коло угля, иде добре.

— ВЪ Вилксбери, Па. згинувъ отроеный якимись зависними людьми, песъ, котрый въ протягу недовгого часу знайшовъ кôлькасотъ долярôвъ. Песъ сей бувъ такъ вывченый, знаходити згубленї грошѣ, и неразъ станувъ въ пригодѣ свойому панови. Смерть його выкликала непотѣшимый жаль у свого пана.

— ВЪ Гавтонъ, Міч. въ однôй зъ тамошныхъ копалень угля, вытягали на верхъ 6 робôтникôвъ. Нагло перервала ся линва, що тягнула кôшь, и всѣ робôтники зô значнои высоты злетѣли на дно. Чотырохъ зъ нихъ згинуло на мѣсци, а двохъ е смертельно покалѣченыхъ. Мѣжь забитими е 3 зъ Австріи, а оденъ з Фінляндіи. Имена ихъ не звѣснї.

— У Вѣдни — якъ пишуть тамошнї часописи — здобувае собѣ щоразъ бôльшу популярнôсть двигаръ Осипъ Лѣшка, що мае незвычайно сильне волосе. Вôдъ часу до часу уряджуе вôнъ по реставраціяхъ выставы, якї полягають на тôмъ, що позволяе тягати себе за волосе найсильнѣйшимъ людямъ, а оно анї не рве ся, анї не выпада. Кажуть, що вôнъ привязує до свого волося зелѣзнї штабы и колише ними по пôвъ години. Такожь голова його не абы яка тверда — можна еѣ бити кулаками, молотомъ и каменемъ, а Лѣшку се зовсѣмъ не зворушуе. Лѣшка мае то 34 роки.

— ВЪ Парижи померла звѣсна анархістка Луіза Мішелъ. Зъ нагоды еѣ похоронôвъ анархісты урядили велику демонстрацію, однакъ улицѣ були сильно обсадженї поліціею и войскомъ въ наслѣдокъ чого похороны вôдбулись безъ большихъ заворушень.

— ВЪ ФИЛАДЕЛФІИ, Па. поліційный вôзъ зъ вôсьмома арештантами и двома дозорцями пôдчасъ скорого бѣгу влетѣвъ у рôвъ 20 стôпъ глубокій. Оденъ арештантъ потовченый згинувъ на мѣсци, другій умирае, всѣ иншї тяжко покалѣченї. Оба конѣ забитї.

— НЕ ТРЕБА БУТИ анархістомъ, але выстане бути соціялістомъ, щобы мати замкненый вступъ до Сполученыхъ Державъ. Така доля спôткала одного робôтника соціяліста зъ Анґліи, котрый щиро признавъ ся до того, що належить до робôтничои орґанізаціи. Се выстарчило еміґраційнымъ урядникамъ, щобы не впустили сего небезпечного чоловѣка до краю, надъ котрымъ панує грôшь. Иншихъ причинъ до завернення не було, лишь та одна, що бувъ соціялістомъ. Отже голосуйте робôтники на републиканôвъ, а они васъ скоро перечистять, коли не пôдете имъ въ ладъ.

— ПОДЧАСЪ послѣдныхъ выборôвъ на Угорщинѣ прийшло до грôзныхъ заворушень по многихъ мѣсцевостяхъ въ державѣ. Поліція и жандармы покалѣчили и поубивали многихъ людей.

— МЕСТЬ б. королевои Наталіи. Изъ Бѣлгороду доносять, що сербске правительство наказало выцофати изъ уживаня новї марки почтовї, якї выдано изъ приводу коронаціи короля Петра Стало ся се тому, що умѣщенї на тихъ маркахъ Кара Джорджія и короля Петра I., коли имъ добре придивити ся, зливають ся въ посмертну маску короля Александра. Въ Бѣлгородѣ пôдозрѣвають б. королеву Наталію, що се она пôдплатила париского рисôвника, якій зладивъ рисунокъ марокъ.

Золочену годинку за $3.98 нѣхто ще не продававъ. Сю прегарну 14 каратову годинку подаôмо зô очему пôшлемо Вамъ С. О. D. за $3.98 и оплату експресу. Ґва антуємо на 20 лѣтъ и додаємо ланцушокъ. Ся годинка не чорнѣе и тримае часъ дуже добре. Выглядае якъ 40 доларова щиро золота и декотрі купцѣ продають еѣ по $10.00. Єсли пришлете $3.98 въ замовленемъ, додамо вамъ въ дарунку гарный перстень або пôмъ а годинку пôшлемо почтою такъ, що експресъ не буде васъ коштувати нѣчого.

Даромъ даемо вамъ одну годинку, єсли купите 6 годинокъ. Пишѣть, чи хочете годинку мужеску чи жѣночу

M. Rech & Co., Wholesale Jewelers
Dept. 85, Chicago, Ill.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Купуйте Книжки!

Руска КНИГАРНЯ

продае всякі рускі книжки фонетичні и етимольоґічні такъ американьскі якъ и краєві а именно: молитвенники, изборники, пѣснословцѣ, псалтырѣ, житя святыхъ, катехизмы, библіи, коляды, букварѣ, проводники, читанки, казки, повѣстки, спѣванники, театральні штуки и другі поучаючі и забавні книжки.

——

Черезъ Руску Книгарню можете замавляти всѣ американьскі и краєві часописи и выдавництва.

——

За посылку почтову платить Руска Книгарня сама.

Грошѣ посилайте въ реджистрованомъ листѣ або черезъ почтовый або експресовый моніордеръ.

Руска Книгарня высилае книжки того самого дня, коли одержить замовлене.

Безъ грошей не посилаемо книжокъ нѣкому.

Канадійскихъ марокъ и дробныхъ срѣбныхъ грошей канадійскихъ не принимаемо, лишь паперові.

Адресуйте такъ:

Ruska Knyharnia
BOX 128
Scranton, Pa.

Ось тутъ подаемо списъ книжокъ, які можете у насъ достати:

Книжки свѣтскі:

Абу Касимові Капцѣ, казка	30
Авраамъ Лінкольнъ	15
Алѣ Баба и сорокъ розбойниковъ, оповѣдане	20
Американьскій Шляхтичь	15
Америка, збірка вершовъ	15
Англійскі казки	15
Ася, оповѣдане	20
Байки Леонѣда Глѣбова	10
Байки Павла Свого	20
Богдановъ Сынокъ, оповѣдане	10
Букварь	25
Весела книжочка зъ образками	30
Ворожка, предсказує будучность	20
Въ путахъ шайтана. 3 повѣстки	80
Въ глухомъ кутѣ, оповѣдане	10
Вѣкъ нашои землѣ	5
Вѣчный Жидъ	10
Выборъ декламацій	25
Водъ чого вмерла Мелася, опов.	10
Водкрыте Америки	15
Гайдамаки, поема Шевченка	25
Где есть скарбъ закопаный	15
Геновефа, повѣстка	30
Дещо зъ исторіи російскои православнои місіи въ Америцѣ	10
Дещо про звѣрята	30
Дещо про права и суды въ сполученыхъ Державахъ	10
Дещо про землю	10
Дорога до свѣдомости и Капіталъ и праця	10
Добра порада (якъ лѣчити скаженину)	10
Домашный писарь, учить якъ писати листы и письма	50
Жидовска война, смѣшне опов.	5
Житє св. Отца Николая	10
Жовнѣрь, збірка оповѣдань	10
Журавлѣ, збірка оповѣдань	15
Захаръ Беркутъ, повѣсть ист.	60
Збірка оповѣдань для дѣтей	20
Знѣмченый Юрко, повѣстка	10
Зъ рожныхъ нивъ	15
Зубъ за зубъ, збірка оповѣд.	10
Иванъ Гусъ, живцемъ спаленый	10
Илюстровані казки	20
Історія Украины-Руси (мала) зъ образками	10
Історія Украины-Руси (большa) зъ образками	40
Історія Боротьбы Вѣры зъ Наукою	$1
Казка про Жида	10
Каштанка, оповѣдане	10
Китичка, збôръ повѣстокъ	10
Книжка приказокъ (якъ поводитись зъ дѣтьми	20
Кобзарь Тараса Шевченка	25
Коваль Бассімъ, опов. стихомъ	80
Коли ще звѣрѣ говорили, казки	40
Коломыйки, думи и пѣсни нар.	30
Конець свѣта, оповѣдане	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Лисъ Микита, казки зъ образ.	50
Лихій попутавъ, оповѣдане	20
Луць Заливайко, судьба піяка, зъ образками	15
Лѣсъ Шумить, оповѣдане	10
Лѣкарь Ісаакъ, оповѣдане	10
Марта Борецка, оповѣдане	30
Марія, збірка оповѣдань	10
Маруся, повѣсть	25
Микита Хрунь	5
Москвофілы и народовцѣ	15
Нападъ на млынъ, оповѣдане	10
Народный рухъ австро-угорскихъ Русиновъ	15
Народні казки, часть I., зъ образками	25
Наські украінські казки Запорожця Іська Матиринки	25
Образки и загадки	10
Образки зъ Америки	10
Олекса Довбушь, ватажко	15
Оповѣданя про заздрыхъ боговъ	10
Оповѣданя Стороженка	10
О подземныхъ скарбахъ	25
Оповѣданя, зъ житя Русиновъ въ Америцѣ	15
Оповѣданя для дѣтей	20
Орися, оповѣдане	5
Перший горальникъ	10
Повѣнь, оповѣдане	15
Подорожь довкола землѣ въ 80 дняхъ	60
Подорожь Гулівера до краю Ліліпутовъ	25
Покуса, збірка оповѣдань	10
Про водступниковъ водъ російского православія	10
Про путро землѣ	25
Релігійні вѣрованя старинныхъ народовъ	25
Рицарь и смерть	5
Робинзонъ Крузо, его пригоды	$1
Розмова тверезого піяка Василя зъ горѣвкою	5
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Рускій спѣвапникъ	40
Руско-Англійскій проводникъ	50
Руско-Англійскій словарець	20
Сатана въ бочцѣ, комедія	10
Село Тындаровка, штука	15
Словаки чи Русины	30
„Слово" чч. 5, 6 и 7 по	15
„Слово" ч. 8 і 9: „Які де є люде на земли"	50
Смерть, збірка оповѣдань	10
Смерть Оліве Бейкали, опов.	15
Сонъ Украиньскои Ночи	$1
Сонникъ або толковане сновъ	30
Старый и Новый Римъ	50
Судный день, повѣсть	60
Тарасъ Шевченко	10
Творы Степана Руданьского	50
Творы Ив. Котляревского, въ звычайной оправѣ 50 цнт. въ лѣпшой	80
Тымко Гаврилюкъ, оповѣдане	15
У пятдесяту рочницю знесеня панщины	25
Хлопы и хлопска справа	10
Читанка II.	30
Читанка III.	40
Читанка IV.	50
Чоловѣкъ и его історія	15
Чортова гора, оповѣдане	10
Шейкспіръ въ повѣсткахъ	15
Що Иванъ бачивъ на тамтомъ свѣтѣ	10
Якъ чоловѣкъ боре ся зъ природою	35
Якъ дбати о здоровлє?	25
Якъ ходити коло хорыхъ	20
Ярема, оповѣдане	15

Книжки набожні:

Апостолы и Евангелія на недѣлѣ и празники греко-кат. церкви	40
Библійнія повѣсти зъ образками часть I. и II. печатані кирилицею	$1
Библія Старого и Нового Завѣта, зъ образками	50
Библія Старого и Нового Завѣта, зъ образками (меньша)	30
Библія Старого и Нового Завѣта, має 1000 сторонъ	$2
Богъ Надежда моя	$1.50
Вѣнецъ или малый сборникъ	40
Дорога до щастя вѣчного	60
Житя Святыхъ зъ образками	$3
Золотый Отченашь	5
Изборникъ великій	$4
Лисгъ Божій	10
Малый Катехизмъ	10
Maloj Chlib Dusi	20
Молитвенникъ	50
Молитвенникъ для гр. кат. дѣтей	20
Молитвенникъ для молодѣжи	30
Молитвенникъ для молодѣжи	40
Псалтырь	$3
Pid Krestom	80
Пѣснословець	40
Пѣснь до Маріи Повч.	5
Сборникъ	60
Святе письмо нового завѣта	50
Сокровище души	$1
Хвалите Господа зъ небесъ	80
Хлѣбъ души	$1

Образки зъ Кореѣ.

Передъ 25 роками, оденъ американьскій місіонарь, котрый писавъ про Корею, о котру теперь бють ся Росіяне зъ Японцями, назвавъ той край „королѣвствомъ поселенцѣвъ". Тогдѣ назва та була зовсѣмъ водповѣдна, бо Корея була зовсѣмъ неприступна западному свѣтови. Але положенє на Далекомъ Сходѣ водъ того часу дуже скоро змѣнило ся, и Корея теперь вже не є анѣ краѣною „Ранѣшнього супочинку" якъ єю Китайцѣ поетично называють, анѣ не є „Королѣвствомъ поселенцѣвъ" середъ нарсдовъ.

Нещасный край є теперь пилкою до забавы въ рукахъ своихъ могучихъ сусѣдовъ. Терпѣня Кореи можна пояснити яко выслѣдъ характеру єѣ мешканцѣвъ. Оденъ англійскій подорожникъ пише про Корею, що слѣдує:

Въ краю Дармоѣдовъ могли бы кореанцѣ дойти до досконалости. Єслибы земля сама зъ себе выдавала рижові стравы, а на деревѣ росло готове одѣня, то житє Кореанцѣвъ булобы взорцеве на цѣлой землѣ. До того мусѣвъ бы мати еще Кореанець служащого, котрый бы збиравъ небесну манну, и жѣнку котрабы зривала овочѣ зъ дерева, котре родить одѣнє. На нещасте Кореанцѣ не въ силѣ уладнати собѣ такъ житє, а коли до Кореѣ достали ся такі народы, якъ дѣяльні Росіяне, Японцѣ и хитрі Китайцѣ, то зовсѣмъ зрозумѣле, що наслѣдкомъ того суть вѣчні негодованя Кореанцѣвъ. Невылѣчимо лѣнивый Кореанець нарѣкає на нужду, самъ однакъ цѣлковито не старає ся запобѣчи лиху. Вонъ старає ся лишь о свой спокой, хочь и безъ выгоды, а одинокимъ його бажанемъ є лишити сына, котрый бы прикрашавъ его могилу, коли вонъ оберне ся въ порохъ. Кореанець се лѣнь въ цѣломъ того слова значѣню, вонъ властиво нѣколи не є занятый правдивою роботою. Навѣть файку мусить йому хтось иньшій напхати тютюномъ. Ученому мусить слуга прилагодити чорнило до писаня. А коли слуга є неслухняный, тогдѣ правдивый Кореанець аристократъ нѣколи самъ на него не посварить, але каже се зробити другому служачому. Кореанець нѣколи не обтинає ногтѣвъ на пальцяхъ, бо се коштує троха труду, а коли грає въ шахи, то слуга посуває за него фіґуры на шаховницѣ.

Се лѣнивство найкрасше показуєсь у державныхъ міністровъ. Коли они беруть участь въ якомъ святѣ, то мусять нести ихъ секретарѣ, бо инакше тягаръ ихъ обовязковъ пригнувъ бы ихъ до землѣ... Коли кореаньскій аристократъ ѣде на кони, то по обохъ бокахъ поддержують його слуги. Не диво отже, що всьо, що въ Кореѣ приносить якій доходъ, находить ся въ рукахъ чужинцѣвъ. Въ рукахъ Японцѣвъ находять ся тамошні зелѣзницѣ, почта, телеґрафи, банки.

Одного року мало водбутись въ Кореѣ перечислене людности. Лѣнивi урядники не хотѣли заходити ся коло тои роботи и пустили мѣжь народъ поголоску, що хто дасть ся записати, то водъ того заберуть половину маєтку на податокъ. Если отже хто не хоче бути записаный, нехай зложить урядникамъ означену суму грошей. Коли покончено списъ людности, показало ся, що записаныхъ було лишь кольканайцять тысячь, а не якъ сподѣвали ся, що населенє выносить около 10 міліоновъ. Въ Кореѣ кождый урядникъ рожнои ранґи и рожного вѣку носить водмѣнне накрите головы. Жовняри мають капелюхи зъ волосѣня, повязані рожнобарвными стяжками; ґубернаторъ носить на головѣ щось въ родѣ мітри; слуги королѣвскі мають на головѣ цѣлый будинокъ бамбусовый зъ китицею штучныхъ цвѣтовъ; монахи мають капелюхи зъ платковъ сѣрихъ; учені носять дротяні капелюхи зъ рожами по бокахъ, котрі виглядають якъ крила метелика. Дѣвчата-служницѣ носять на головѣ великаньскі перуки. Заручений носить на головѣ покривало зъ соломы, котре скидає по шлюбѣ. Жѣнка у Кореанцѣвъ є въ великимъ пониженю. Звичайно родичѣ выбирають свому сынови жѣнку. Але мимо того пониженя, нѣгде такъ якъ въ Кореѣ жѣнка не володѣє мужомъ. Жѣнка орудує домомъ, маєткомъ, родиною, а мужъ у всѣмъ єѣ слухає, мабуть зъ лѣнивства.

Кий.

Памятайте на Рускій Нар. Фондъ

„Русины въ Америцѣ".

Така статя зъ 4 образками є надрукована въ англійскомъ тыждневнику „The Charities", що выходить въ Ню-Йорку. Кромѣ сеи статѣ є тамъ ще слѣдуючі: Вплывъ славяньскои іміґрації на промыслъ, Славяне при твердомъ углю, При мягкомъ углю, Словаки въ Америцѣ, Полудневі Славяне, Чехи въ Чікаґо, Чехи на фармахъ у Висконсинъ, Якъ мешкають Славяне въ околици Джерзи Сіті, Духоборы, Мадяры въ Ню-Йорку, Поляки въ Болтиморъ, Литвины въ Америцѣ.

Се цѣкаве число повиненъ собѣ прочитати кождый Русинъ и дати до прочитаня знакомымъ Американцямъ. Коштує лишь 10 центовъ. Замовляти въ редакціи „Свободы".

Svoboda
Box 353, Scranton, Pa.

На продажь

168 акрова фарма, зъ того 40 акровъ подъ управою, решта пасовиско и твердый лѣсъ. Черезъ фарму переплывае рѣка. До фармы належить садъ, два домы, оденъ зъ 9 а другій зъ 3 комнатами, кузня, велика стайня, що змѣстить 7 коней, 7 коровъ и 50 овець, плуги, бороны, 2 возы, 2 саней, колтівейторъ, грабарка, жнивярка, млынокъ и другі знаряды господарскі. Фарма воддалена 29 миль водъ Скрентонъ, 9 миль водъ желѣзницѣ, 2½ милѣ водъ почты.

Цѣна $3.000, половина готовкою, решта на сплату на 5 процентъ. Хтобы хотѣвъ видѣти або купити сю фарму, зволить зголоситись до редакціи „Свободы", 209 Linden Str., Scranton, Pa.

Діяментовый Електричный Хрестъ,

званый такожь Хрестомъ Вольта, зоставъ вынайденый колька лѣтъ тому въ Австріи.

Вонъ лѣчить румаризмъ мязовъ и суставовъ, невральгію и боль по цѣломъ тѣлѣ, нервозность, нервове ослабленє, безсонницю, гістерію, параліжь, дрожане, апоплексію, танець св. Вита, падачку, боль головы и всѣ слабости нервовои системы. Дѣлає въ кількохъ годинахъ, хотяй неразъ добрі наслѣдки показують ся доперва по кількохъ дняхъ.

Пошли доляра на моніордер або въ реджістрованомъ листѣ а мы пошлемо тобѣ оденъ Електричный Діяментовый Хрестъ або 6 за 5 доляровъ.

Поважані Панове: Посилаємо 5 дол. на 6 Хрестовъ. Сей, котрый Вы прислали лѣчить майже чудесно. Сестры Бенедиктинки, 2824 Дофін ул. Ню Орлінсъ, Ла. — Адресуйте:

Diamond Electric Cross Co. Dept. 15.
306 Milwaukee Ave. Chicago, Ill.

C. M. HATHAWAY,

Асекурація водъ огню,
Продае домы и лоты.
Офисъ надъ Банкомъ въ Olyphant, Pa.
МАЄ НА ПРОДАЖЬ
117 акрову фарму зъ добрымъ домомъ и стодолою — тано, недалеко желѣзницѣ. Такожь кілька домовъ и лотовъ на продажь.

К 16

ДАРОМЪ ДОСТАНЕТЕ!

Нову докторску книжку мѣстячу въ собѣ цѣнні інформаціи и рады для мущинъ жѣнокъ и дѣтей, сли пошлете свое имя на адресъ:

O. P. Box 268, Madison Sq., New York.

ПРОТИ ОГНЯ,

одинокоій славяньскій агентъ въ Лакована Каванті.

JOHN A. KOMARA,
напротивъ словеньского костела,
OLYPHANT, PA.

Купуйте чимъ скорше КАЛЄНДАРЬ Руского Нар. Союза на 1905 р.

Кождый Русинъ повиненъ мати въ своѣй хатѣ сю прекрасну книжку! Є що у нѣй прочитати, є на що подивити ся. Прочитайте лише які гарні тамъ рѣчи:

1) Водозвы и календарска часть.
2) Свята Ольга оповѣдане зъ рускои бувальщины.
3) Оповѣдане зъ страйку въ 1902 р.
4) Хитрый народець у той Америцѣ, смѣшне оповѣдане зъ руско американьского житя.
5) Десять точокъ подъ розвагу Русинамъ.
6) Оглядъ американьскои Руси за минувшій рокъ.
7) Головнѣйші пытаня, котрі завдають людямъ, що хочуть достати горожаньскі паперы (citizen paper).
8) Коротка Історія Руси зъ образками.
9) Смѣшні приказки, приповѣдки и смѣшні оповѣданя.
10) Порады и всячина, цѣкава для кождого.

Кромѣ того є богато образковъ зъ російско-японьскои войны, и иньшихъ, а такожь мапа стародавнои Руси при конци Календаря.

Сей великій Календарь, котрый має 224 сторонъ друку, коштує всього 35 центовъ. Тожь нехай кождый поспѣшить ся купити, заки ще не розобрали люде. Пишѣть по Календарь и посылайте грошѣ лише на адресу:

Rev. N. Strutynsky,
Box 375, Olyphant, Pa.

Цѣна дуже тана, бо сей великій календарь коштує всього 35 центовъ.

ЖЕЛЇЗНИЦЯ ЛОРЕЛ ЛАЙН

Трени відходять зі Скрентон в будні від 1-ої до 6-ої рано що година, від 6 рано до 12 в ночи що 20 мінут. В Неділю відходить трен від 1-ої рано до 7 години, в від 7 рано до 12 в ночи що 20 мінут. Від 3.20 до 6 пополудни трени ходять що 10 мінут. До Вилксбері іде трен всего 41 мінут а експресовий, що відходить зі Скрентон (крім Неділь) о 6.36, 8.16 і 10.36 рано а 2.16, 4.26 пополудни іде лиш 33 мінут. Наші кари їдуть до Нейогъ Парку і Гаттерсборґ. Ми перевозимо також пакунки.

B. F. WYLY, jr. traffic manager
Scranton Pa.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ ЮЛІЯНЪ ЧУПКА

—адвокатъ,—

3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Єго офісъ въ Scranton, Pa. є на 34 Lackawanna Ave. Але до Сирентонъ приїздить только кождого понедѣлка и четверга о годины 6-ой до 8-ой вечеромъ.

Всѣ справы американьскі въ повѣтахъ Люзерне и Лякована.

Хто має справу ґрунтову, а хоче водобрати грошѣ або спадокъ въ старомъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вонъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правні паперы и повномочія.

Золота годинка даромъ. Сю гарну годинку, ґварантовану, що буде тримати добре часъ, дамо даромъ хлопцеви або дѣвчинѣ, що продасть 24 рѣчей по 10 центовъ кожду. Одна годинка золочена, а добна до золотои годинки ґварантованои на 25 лѣтъ. Пиши до насъ а мы пошлемо тобѣ тихъ 24 рѣчей оплатимо почту. Коли все продашь и пошли нами $2.40 а ми тобѣ вышлемо годинку зъ ланцушкомъ почтою.

CROWN SUPPLY HOUSE,
Dept. 30, 163 Randolph St., Chicago,

— Хочете безпечно и скоро заїхати до старого краю, або спровадити родину до краю, купѣть собѣ шифкарту водъ Joh. Nemeth-a, 457 Washington St. New York.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

JOHN J. CAMPTON

Католицкій похоронникъ.

Вынаймае тано керичѣ — ту и на околицю. —

410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

МАЕШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.
оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясені. Такожь робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґварантуе.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read
The International Socialist Review
Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повні склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинґи, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровші и найтанші напитки всякого рода и пораду, де найлучше купити шифкарту.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)
СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.
Жена при породі дізнають особлившої опіки.
Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. | Телефон Nr. 1673

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлѣпші напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки досконалі, цигара дуже добрі.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юльки!

Выробляе братскі машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.
Цѣнникъ и проби высылае даромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

Польска Кольонія въ Державѣ Вирджіня.

Маемо 40.000 акрôвъ урожайнои землѣ водъ $5 до $15 за акръ фармы зъ забудованемъ або безъ забудованя, поле або лѣсъ недалеко желѣзницѣ и великихъ мѣстъ, де легко можна заробити гарный грôшь на всѣхъ плодахъ. Земля є всюда добра, и кождому добре веде ся. Родить ся добре жито, пшениця, ячмѣнь, овесъ, солодка картофля, кукурудза, тютюнъ. Овочѣ: яблока, грушки, сливки, огôрки, мельоны, помідоры и взагалѣ вся огородовина. Вино є тако добре якъ каліфорнійске. Земля є рôвна, покрыта переважно дубовымъ лѣсомъ. Пасовиска для худобы, овець и т. д. Вода жерельна на кождôй фармѣ 20 стôпъ глубока. Морозôвъ анѣ спеки тутъ нема, цикльоны тутъ незвѣсні. Недалеко суть великі мѣста якъ Річмондъ, Балтіморъ, Вашінґтонъ, Ню-Йоркъ, Філядельфія. Тысячѣ людей глядае теперь фармы и много вже Полякôвъ закупило вôдъ насъ землю и суть вдоволені. Кождый повиненъ йти на фарму, де кождый є своимъ паномъ, а маєтокъ фармерôвъ є забезпеченый. Фармеры не потребують бояти ся страйку, зменьшеня платнѣ або калѣцтва. Фармы продаемо за готôвку, або на легку сплату, однакъ часть треба зложити готôвкою, а решту на сплату пôсля умовы.

По близші услôвя пишѣть по польски до

JOHN JELINEK & CO.
1116 Pine Alley, Braddock, Pa.

Напишѣть десьте вычитали се оголошене. 15 08

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co Ld.
— въ —
SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумні Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $5,500.00 Заряджують нимъ:

Н. Габура, М. Колодѣй.

ИВАНЪ ГЛОВА
JOHN GLOVA (POSTMASTER)
— въ —
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякі потрѣбні рѣчѣ до житя, якъ такожь можна купити убраня майнерскі и звычайні.

Посылае такожь грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСôБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Перша Руска Торговля и Рукодѣльня
РИЗЪ И ЗНАРЯДôВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ
у Львовѣ

поручае богато зносмотреный складъ всѣлякихъ товарôвъ церковныхъ.

Принимае замовленя на всякі роботы зô золота, срѣбла, бронзу и иньшихъ металѣвъ, якъ такожь до вôдновленя, позолоченя и посрѣбленя всякі церковні и домашні знаряды.

Всякі посылки полагоджуе вôдворатною почтою. Все выконуе въ найкоротшôмъ часѣ и по найнизшой цѣнѣ. На жаданє высилае цѣнники богато ілюстровані.

Е. Спожарскій и В. Устеньскій,
ул. Руска Ч. 1., Львôвъ. Austria, Galicia.

Друкарня „Свободы“
друкуе
книжки, паперы, коверты, книги, книжки, иляґаты, циркуляры
и взагалѣ всѣ роботы друкарскі
старанно, тано и на часъ.

Братскі опѣкуны хорыхъ повинні мати книжки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабôсть и т. д.

Адресъ:
„SVOBODA“, Box 353, Scranton, Pa.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевший, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убраними. Купите добре „шифкарту“ и скоро а безпечно пôшле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпарадлѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Трометеръ)
при Рединьскôмъ дипѣ въ Shamokin, Pa.
Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячі якъ и зимні перекуски. Потравы прилагоджені на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремі комнаты для родинъ. Найлучші вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливі напитки. Цѣна дуже мала.

ДОВОДЫ И БЛАГОДАРЕНІЯ.

Одными тôлько доводами лѣкаръ може доказати, що въ дѣйстности вылѣчилъ хорыхъ людей. Читайте оголошенья другихъ лѣкарей, но въ нихъ не знайдете, щобы другій лѣкаръ мавъ доводы або благодаренія своихъ пацієнтôвъ. Длятого-то, понеже хвалятся тôлько, що суть укôнчеными лѣкарами, а неразъ слабость не тôлько не вылѣчатъ; но побôльшать, то чи-жь ти лѣкари могутъ мати доводы вдячности и благодаренія? Николи!

Мы знову, которыи дбаемо о здоровье нашего народу, щобы онъ не былъ ободираный т. з. старокраевыми и военными докторами—обманцями, радимо всѣмъ хорымъ Русинамъ удаватись тôлько до:

ПРОФ. Д-РА Е. С. КОЛЛИНСА,
дипльомованого доктора зъ Ньо-Іоркского университету,
которому цѣлый свѣтъ завдячуе певне и цѣлковите вылѣченье хорыхъ.

Для того подаемо тутъ кôлька найновѣйшихъ листôвъ, въ которыхъ наші братья и сестры благодарятъ професорови КОЛЛИНСОВИ за цѣлковите вылѣченье ихъ изъ тяжкой недуги.

Вылѣченый зъ тяжкой внутренной хоробы и ревматизму.

Стефанъ Урбанъ.
Box 287, Great Falls, Mont.

Дитинячіи сухоты.

Почт. г-не проф. Коллинсъ!

Благодарю за лѣкарства, которыи выслано для моей доньки. Я страшно журился тѣмъ, що моя донька не выйде зъ той хороты. Однакъ теперь я переконался, що по Вашихъ лѣкарствахъ она чѣмъ разъ лѣпше выглядае и вже майже цѣлкомъ здорова. Для того прошу приняти мое сердечне благодареніе. Я буду розголошувати Ваше имя помежи моими знакомыми.

Съ почтеніемъ,
Іосифъ Попѣлъ,
Box 12, Fernie, B. C. Canada

Вылѣчена зъ хроничной жолудковой слабости, болю головы и внутренныхъ женскихъ устроевъ.

Марія Боднарска,
Cliffwood, N. J.

Кашель, боль перси, крижей, жолудка и нестравность.

Сердечне благодареніе засылаю проф. Коллинсови за вылѣченье моей слабости. Если бы не ваша помощь, я певно не бачилъ бы вже денного свѣтла

Михаилъ Денько, *Box 32 Orbiston, Ohio.*

Нервовостъ и боль головы.

Ласкавый докторе! Доношу вамъ, що лѣкарства Вашіи я получила въ належитомъ порядку и по ужитю ихъ сейчасъ чуюсь лѣпше и здоровше за що складаю сердечну подяку.

Анна Смитъ, *Ermandale, Ind.*

Скрофулы [пырщи].

Не маю словъ къ благодаренію д-ру Коллинсу за вылѣченье моей хороты, бо страшнодокучали менѣ скрофулы. Теперь есмь цѣлкомъ чистый. І. Беницкій,

Cement Works Box 33, Hannibal, Mo.

Выпуклина и боль утробы.

Почт. г-не проф. Коллинсъ! Зъ великою радостію дѣлюсь зъ вами вѣстію, що отъ вашого лѣкарства я цѣлковито выздоровѣлъ и не потребую носити поясъ. Слава такому докторови! Съ почтеніемъ,

Андрей Богатко,
186 *West Rutland, Vt.*

Доводôвъ о вылѣченью секретныхъ хоробъ не можемо навести, понеже въ томъ часѣ не было пацієнтôвъ. Тысячи выздоровленыхъ людей посвѣдчаютъ высокое знанье и практику проф. д-ра КОЛЛИНСА, яко одинокого доктора, который ручитъ за цѣлковите вылѣченье всякихъ слабостей.

СЕКРЕТНЫ ХОРОБЫ МУЖЧИНЪ И ЖЕНЩИНЪ.

Професоръ КОЛЛИНСЪ лѣчитъ власнымъ способомъ такъ, що нема такого пацієнта, котрого бы своею методою не вылѣчилъ. Для того если кто есть хорый на яку будь слабостъ, повиненъ ей докладно описати въ родной мовѣ и заадресовати листъ:

PROF. DR. E. C. COLLINS,
140 W. 34th Street, NEW YORK, N. Y.

УВАГА: Проф. Коллинсъ по докладнôмъ справдженю вашой хороты и на жаданье діагнозы пôшле вамъ потребну пораду и такіи лѣкарства, которыи въ короткôмъ часѣ цѣлковито и на все вылѣчатъ вашу хороту. Про тое не занедбуйте своихъ хоротъ.

Офисовыи годины: Отъ 10 рано до 5 вечеромъ, а въ недѣлю отъ 10 рано до 1 пополудни.